

Attieksme pret korupciju Latvijā

SABIEDRISKĀS DOMAS APTAUJA

2014.gada aprīlis

SATURS

I. METODOLOĢISKĀ INFORMĀCIJA.

II. GALVENIE SECINĀJUMI.

III. PĒTĪJUMA REZULTĀTI.

1. Dažādu institūciju godīguma vērtējums.
2. Priekšstati un attieksme pret korupciju.
3. Priekšstati par korupcijas problēmas aktualitātes izmaiņām Latvijā pēdējo 4 gadu laikā.
4. Priekšstati par dažādu pasākumu nepieciešamību korupcijas mazināšanā.
5. Dažādu neoficiālu risinājumu izmantošana, kārtojot kādas lietas/ jautājumus/ problēmas.
6. Attieksme pret kukuļdošanu.
 - 6.1. Gatavība dot kukuli.
 - 6.2. Iemesli, kuru dēļ varētu dot kukuli.
 - 6.3. Barjeras, kas varētu atturēt dot kukuli.
 - 6.4. Rīcība, saskaroties ar korupcijas gadījumiem.

I. Metodoloģiskā informācija

<p><u>IZLASE:</u></p>	<p>Aptaujā pēc stratificētās nejaušības principa tika iekļauti 1005 Latvijas Republikas pastāvīgais iedzīvotājs vecumā no 15 līdz 74 gadiem</p> <p>Stratifikācijas pazīmes:</p> <p>a) ģeogrāfiskā b) nacionālā.</p> <p>Izlase aprēķināta balstoties uz jaunākajiem statistikas datiem par Latvijas Republikas iedzīvotājiem</p>
<p><u>METODE:</u></p>	<p>Aptauja tika veikta izmantojot tiešās (personīgās) intervēšanas metodi respondentu dzīves vietās. Respondentu dzīvesvietu atlasē izmantota nejaušā maršruta metode. Respondentu atlase veikta ar Kiša matricas palīdzību.</p>
<p><u>INTERVĒŠANAS LAIKS:</u></p>	<p>11.04.2014. - 21.04.2014.</p>

	Respondentu skaits izlasē (%)	Iedzīvotāju statistika (%)
Dzimums		
Vīrieši	44.9%	46.1%
Sievietes	55.1%	53.9%
Vecums		
15-24	18.2%	19.9%
25-34	18.1%	17.7%
35-44	17.0%	17.7%
45-54	18.2%	17.9%
55-64	16.0%	14.0%
65-74	12.5%	12.8%
Tautība		
Latvieši	58.6%	59.0%
Cittautieši	41.4%	41.0%
Reģions		
Rīga	31.0%	31.7%
Vidzeme	25.0%	24.5%
Kurzeme	13.2%	13.4%
Zemgale	14.9%	14.9%
Latgale	16.0%	15.5%

II. Galvenie secinājumi

1. Dažādu institūciju godīguma vērtējums.

- ❖ **Pozitīvāk vērtētās institūcijas (runājot par korupciju, valdība viedoklis, ka tās raksturojamas kā *loti* vai *diezgan godīgas*):**
 - **Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD);**
 - **Baznīca;**
 - **Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (VSAA);**
 - **Valsts un pašvaldības izglītības iestādes;**
 - **Prezidents;**
 - **Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (PMLP);**
 - **Zemesgrāmata un Valsts Zemes dienests (VZD);**
 - **Valsts ieņēmumu dienests (VID);**
 - **Valsts kontrole (VK);**
 - **Biedrības un nodibinājumi (nevalstiskās (sabiedriskās) organizācijas).**

- ❖ **Biežāk kritiski (*loti + diezgan negodīgas*) nekā pozitīvi (kā *godīgas*) tika vērtētas sekojošas institūcijas:**
 - **Saeima (runājot par korupciju, kā *negodīgu* raksturoja 38,8%, kā *godīgu* – 20,3% respondentu);**
 - **Muita (kā *negodīgu* raksturoja 32,1%, kā *godīgu* – 20,3% respondentu);**
 - **Ceļu policija (kā *negodīgu* raksturoja 36%, kā *godīgu* – 22,2% respondentu);**
 - **Privātie uzņēmumi (kā *negodīgu* raksturoja 31,9%, kā *godīgu* – 18,6% respondentu);**
 - **Latvijas valdība (Ministru kabinets) (kā *negodīgu* raksturoja 34,4%, kā *godīgu* – 22,6% respondentu);**
 - **ES struktūrfondus administrējošās institūcijas Latvijā (kā *negodīgu* raksturoja 29%, kā *godīgu* – 21,7% respondentu);**
 - **Tiesas (kā *negodīgu* raksturoja 32,3%, kā *godīgu* – 25,9% respondentu);**
 - **Iepirkumu uzraudzības birojs (IUB) (kā *negodīgu* raksturoja 22,6%, kā *godīgu* – 19,6% respondentu).**

- ❖ **Jāatzīmē, ka kopš 2007.g. pakāpeniski uzlabojas sabiedrības priekšstati par Saeimu un valdību, runājot par korupcijas problemātiku.**

2. Priekšstati un attieksme pret korupciju.

- ❖ Līdzīgi kā iepriekšējos pētījumos, respondentiem tika nolasīti dažādi apgalvojumi par korupciju. Vairākums aptaujāto Latvijas iedzīvotāju piekrita sekojošiem apgalvojumiem:
 - ✓ *Ilgās tiesvedības mazina pārliecību, ka vainīgie tiks sodīti (kopumā piekrita 74,8% respondentu);*
 - ✓ *Deputāti strādā tikai šauru ekonomisko grupu interesēs, nevis visas sabiedrības labā (71,3%);*
 - ✓ *Publiskie iepirkumi tiek sadalīti ar politiķiem/ amatpersonām saistītiem uzņēmējiem (61,2%);*
 - ✓ *Pašreizējā valsts birokrātijas sistēma spiež dot kukuļus (60%);*
 - ✓ *Korupcija ir līdzeklis, kuru izmanto konkurentu apsteigšanai (53,7%).*
- ❖ Lielākā daļa pētījuma dalībnieku nepiekrita sekojošiem apgalvojumiem:
 - ✓ *Politisko partiju finansēšana ir caurspīdīga un tā tiek pietiekami uzraudzīta (kopumā nepiekrita 70% respondentu);*
 - ✓ *Bez kukuļdošanas/ņemšanas neko nevar panākt, jo visa valsts sistēma ir korumpēta (nepiekrita - 55,7%);*
 - ✓ *Man nav iebildumu pret to, ka valsts tiek krāpta, jo tā man tāpat neko nedod (maksā mazu pensiju, algu, pabalstu) (nepiekrita - 55,5%);*

- ❖ 2014.g. rezultāti ir kopumā līdzīgi 2007. un 2012.g. iegūtajiem. Šogad nedaudz biežāk nekā iepriekš respondenti piekrita apgalvojumiem:
 - ✓ *Korupcija ir līdzeklis, kuru izmanto konkurentu apsteigšanai;*
 - ✓ *Korupcija ir attaisnojama gadījumos, ja citādi nevar atrisināt likumīgu jautājumu.*
- ❖ Pētījuma rezultātu analīze respondentu grupās, kas izveidotas pēc dažādām sociāli demogrāfiskajām pazīmēm, atklāj, ka koruptīvas darbības nedaudz biežāk attaisnoja respondenti vecumā no 25 līdz 44 gadiem, ar zemāku izglītības līmeni, finansiāli mazāk nodrošinātā sabiedrības daļa, latvieši, kā arī ārpus Rīgas (citās pilsētās un lauku teritorijās) dzīvojošie.

3. Priekšstati par korupcijas problēmas aktualitātes izmaiņām Latvijā pēdējo 4 gadu laikā.

- ❖ Līdzīgi kā 2012.g., arī šogad iedzīvotāju skatījumā Latvijā nedaudz aktuālāka ir korupcija augstākajā līmenī. Katrs ceturtais (24,9%) aptaujas dalībnieks uzskata, ka problēmas, kas saistās ar augstākā līmeņa korupciju, pēdējo 4 gadu laikā ir palielinājušās. Runājot par zemākā līmeņa korupciju šādu viedokli pārstāvēja 21,2% respondentu.
- ❖ Iedzīvotāju skaits, kas pārstāvēja viedokli, ka augstākā līmeņa korupcija pēdējo 4 gadu laikā ir mazinājusies, bija 17,1%. Runājot par zemākā līmeņa korupciju šādu viedokli pārstāvēja 21,3% respondentu.
- ❖ Jāuzsver pozitīvā tendence – iedzīvotāju vidū šogad retāk nekā visos iepriekšējos pētījumos (kopš 1999.g.) tika pārstāvēts viedoklis, ka korupcijas problēmas (gan augstākā, gan zemākā līmeņa) pēdējo 4 gadu laikā ir palielinājušās, bet biežāk – ka korupcijas problēma ir mazinājusies.

4. Priekšstati par dažādu pasākumu nepieciešamību korupcijas mazināšanā.

- ❖ Sabiedrības skatījumā faktiski visi aptaujā piedāvātie risinājumi būtu svarīgi cīņā ar korupciju. Vairāk nekā 70% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju, kā ļoti svarīgus vai svarīgus pasākumus korupcijas samazināšanā, nosauca:
 - *Stingrāka publisko iepirkumu kontrole;*
 - *Tiesām jāpiespriež bargāki sodi kukuļņēmējiem un kukuļdevējiem;*
 - *Pastiprināta partiju privāto finansētāju kontrole un ierobežošana;*
 - *Tas, ka sabiedrībai ir pieejama informācija, kas nodarbojas ar likumu (savu interešu) lobēšanu;*
 - *Ētikas kodeksu un saistošu pretkorupcijas programmu iedzīvināšana.*
- ❖ Papildus līdzekļu piešķiršana Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam, kā arī ļoti svarīgu vai svarīgu pasākumu korupcijas samazināšanā, vērtēja 55,4% aptaujas dalībnieku un tas ir nedaudz mazāk (-6,5%) nekā 2012.g.pētījumā.

5. Dažādu neoficiālu risinājumu izmantošana, kārtojot kādas lietas/ jautājumus/ problēmas.

- ❖ Pēdējo 2 gadu laikā, kārtojot kādas lietas/ jautājumus/ problēmas neoficiālus maksājumus, dāvanas vai sakarus/ pazišanos ir izmantojuši 32,2% aptaujātie Latvijas iedzīvotāji. Salīdzinājumā ar 2012.g. pētījuma rezultātiem, šo respondentu skaits ir nedaudz pieaudzis (+2,3%).
- ❖ Pētījuma rezultātu analīze dažādās respondentu sociāli demogrāfiskajās grupās atklāj, ka dažādus neoficiālus risinājumus lietu kārtošanā salīdzinoši biežāk izmantojuši ekonomiski aktīvākā sabiedrības daļa (vecumā no 25 līdz 54 gadiem), kā arī ārpus Rīgas dzīvojošie respondenti.
- ❖ Detalizētāka rezultātu analīze atklāj, ka pēdējo 2 gadu laikā kārtojot kādas lietas/ jautājumus/ problēmas:
 - ❑ 19,7% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju izmantojuši pazišanos/ sakarus (draugus, paziņas u.tml.);
 - ❑ 15% respondentu devas nelielas (simboliskas) dāvanas, piemēram, ziedus, suvenīrus, reprezentācijas priekšmetus, saldumus;
 - ❑ 6,3% respondentu veica neoficiālus maksājumus (EUR 7 un vairāk);
 - ❑ 3,5% aptaujas dalībnieku deva vērtīgas dāvanas, piemēram, dāvanu kartes, preces, produktus, pakalpojumus;
 - ❑ 3,1% veica neoficiālus maksājumus (līdz EUR 7).

- ❖ 2012.g. un 2014.g. rezultātu salīdzinājums atklāj, ka dažādu lietu kārtošanā sabiedrībā plašāk izmantoti sakari/ pazīšanās (+2,3%) un nelieli neoficiāli maksājumi (līdz 7 EUR) vai simboliskas dāvanas (+8%). Samazinājies (par 2,6%) ir to iedzīvotāju skaits, kuri veikuši nopietnākas koruptīvas darbības – devuši kukuļos summas virs 7 EUR vai vērtīgas dāvanas.
- ❖ Visbiežāk (vairāk kā 10% gadījumu to respondentu vidū, kas kārtojuši attiecīgo jautājumu) pazīšanās, neoficiāli maksājumi vai barterdarījumi izmantoti kārtojot sekojošus jautājumus:
 - *Darbā iekārtošanās valsts vai pašvaldību iestādēs* (neoficiāli risinājumi, galvenokārt sakari/ pazīšanās, izmantoti 43,3% gadījumu);
 - *Nekustamā īpašuma lietu kārtošana (zemes, dzīvokļa, mājas privatizācija, saņemšana, pirkšana/pārdošana u.c.)* (neoficiāli risinājumi izmantoti 29,4% gadījumu);
 - Veselības aprūpes saņemšana (neoficiāli risinājumi izmantoti 27,7% gadījumu);
 - *Saskarsme ar Ceļu policiju (CSN pārkāpums, soda nauda)* (neoficiāli risinājumi izmantoti 22,9% gadījumu). Vērojama pozitīva tendence – ar katru pētījumu (kopš 1999.g.) turpina samazināties to iedzīvotāju skaits, kuri ir veikuši koruptīvas darbības saskarsmē ar Ceļu policiju.
 - *Saskarsme ar Valsts policiju (lietu izskatīšana)* (neoficiāli risinājumi izmantoti 18,5% gadījumu);
 - *Izglītības iegūšana (bērnudārzs, skola, augstskola)* (neoficiāli risinājumi izmantoti 16,8% gadījumu);
 - *Sociālās palīdzības saņemšana* (neoficiāli risinājumi izmantoti 15,5% gadījumu);
 - *Lietu kārtošana pašvaldībās* (neoficiāli risinājumi izmantoti 12,1% gadījumu);
 - *Jautājumu kārtošana tiesā* (neoficiāli risinājumi izmantoti 10,9% gadījumu).

- ❖ Salīdzinājumā ar 2012.g. pētījuma rezultātiem, šogad vairākumā aptaujas pozīciju vērojamas negatīvas tendences - aptaujātie pakalpojumu izmantotāji biežāk atzina, ka dažādu lietu kārtošanā izmantojuši pazīšanos, dāvanas vai neoficiālus maksājumus.

6. Rīcība, saskaroties ar korupcijas gadījumiem.

- ❖ Pētījuma rezultāti ļauj apgalvot, ka attieksme pret kukuļdošanu sabiedrībā kļūst noraidošāka. Kukuļa došanas iespēju kādai valsts amatpersonai pieļāva 29,5% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju un tas ir mazāk nekā visos iepriekšējos pētījumos. Gandrīz divas trešdaļas (64,3%) pētījuma dalībnieku kukuļa došanas iespēju nepieļāva un šo nostāju pārstāvēja vairāk respondentu nekā visos iepriekšējos pētījumos.
- ❖ Dažādās respondentu sociāli demogrāfiskajās grupās iegūtie rezultāti atklāj, ka iespēju veikt koruptīvas darbības nedaudz biežāk (35% - 37% gadījumu) pieļāva ekonomiski aktīvākā sabiedrības daļa vecumā no 25 līdz 54 gadiem.
- ❖ Nozīmīgākie iemesli, kāpēc iedzīvotāji varētu izšķirties dot kukuli valsts amatpersonai ir tie paši, kas iepriekšējās aptaujās – pārliecība, ka problēma vispār tiks risināta, tā tiks risināta ātrāk, darbinieki būs pretimnākošāki un tiks panākts pozitīvs risinājums.
- ❖ Nozīmīgākās barjeras, kas varētu atturēt dot kukuli – tas ir dārgi, morāli nepieņemami, tiek veicināts amatpersonu negodīgums, kā arī bailes tikt pieķertam kukuļdošanā.

- ❖ Par korupcijas gadījumiem gatavi ziņot, atklāti vai anonīmi, ir gandrīz puse (48%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju un tas ir vairāk nekā 2007. un 2012.g. aptaujās. Noraidošu attieksmi pauda 37,4% aptaujas dalībnieku.
- ❖ Dažādās respondentu sociāli demogrāfiskajās grupās iegūtie rezultāti atklāj, ka par korupcijas gadījumiem biežāk gatavi būtu ziņot respondenti vecumā līdz 44 gadiem, latvieši, aptaujas dalībnieki ar augstāko izglītību, strādājošie.
- ❖ Atbildot uz jautājumu par savu rīcību, personiski saskaroties ar korupciju (tiek pieprasīts kukulis, amatpersona pārkāpj savas pilnvaras), visbiežāk (37,8%) respondenti atbildēja, ka pastāstītu par šo gadījumu radiem, paziņām. Nozīmīgs aptaujas dalībnieku skaits sniedza arī sekojošas atbildes:
 - *Ziņotu par šo gadījumu, bet nezinu, kur vērsties (13,6%);*
 - *Ziņotu policijai un/vai prokuratūrai (12,8%);*
 - *Informētu par to konkrētās iestādes vadītāju (10,1%);*
 - *Ziņotu Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam (KNAB) (9,8%);*
 - *Informētu plašsaziņas līdzekļus (9,6%).*
- ❖ 20,6% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju atzina, ka personiski saskaroties ar korupciju, viņi par to nevienam neinformētu un neziņotu nevienai iestādei.

III. Pētījuma rezultāti

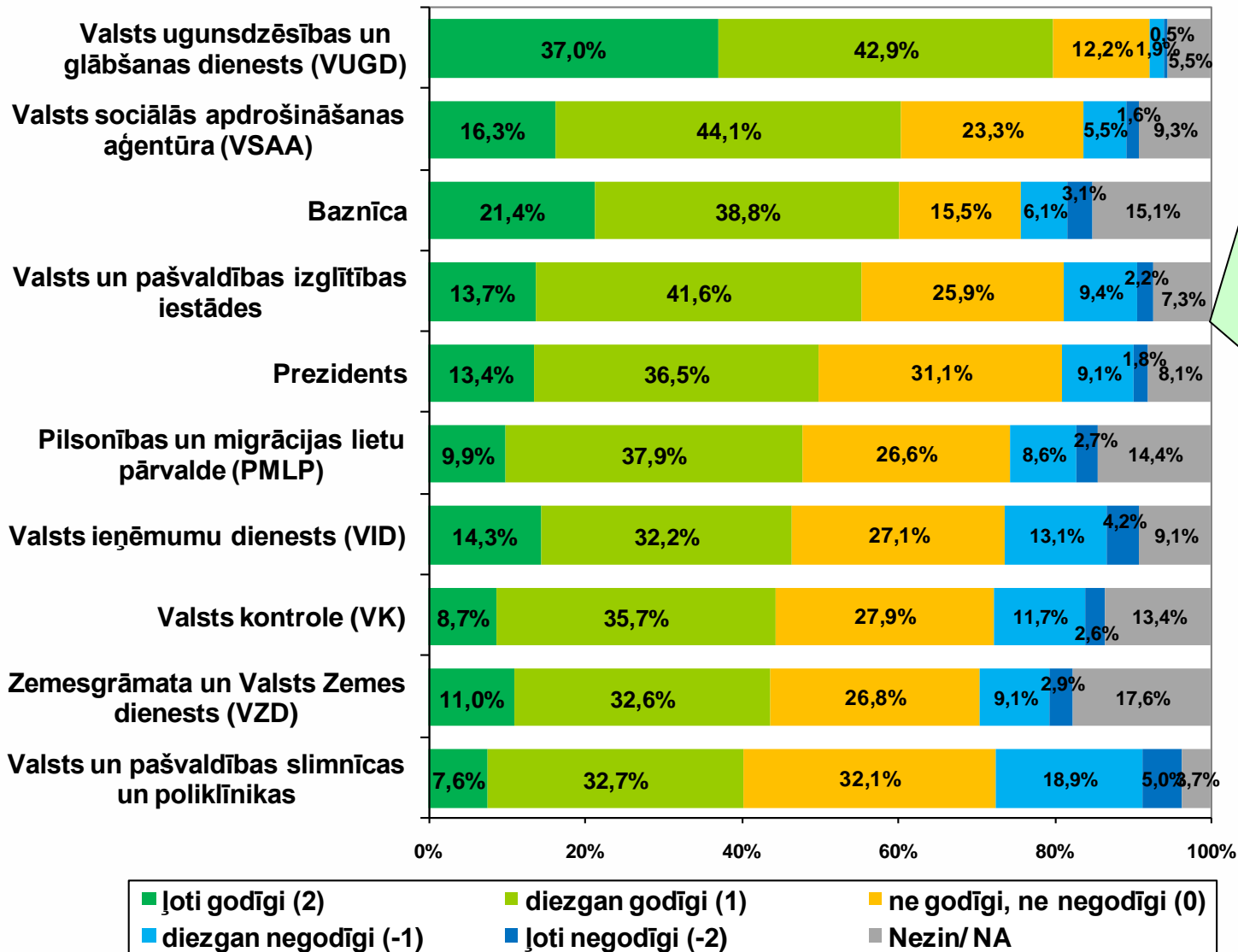
1. Dažādu institūciju godīguma vērtējums

Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?

Vērtējums 5 punktu skalā, kur -2 ir "ļoti negodīgi", bet 2 - "ļoti godīgi"

VISBIEŽĀK POZITĪVI VĒRTĒTO INSTITŪCIJU GRUPA (1.-10.vieta)

(Bāze = visi respondenti)

Puse vai vairāk aptaujāto Latvijas iedzīvotāju kopumā kā godīgas (*ļoti + diezgan*) novērtēja sekojošas institūcijas:

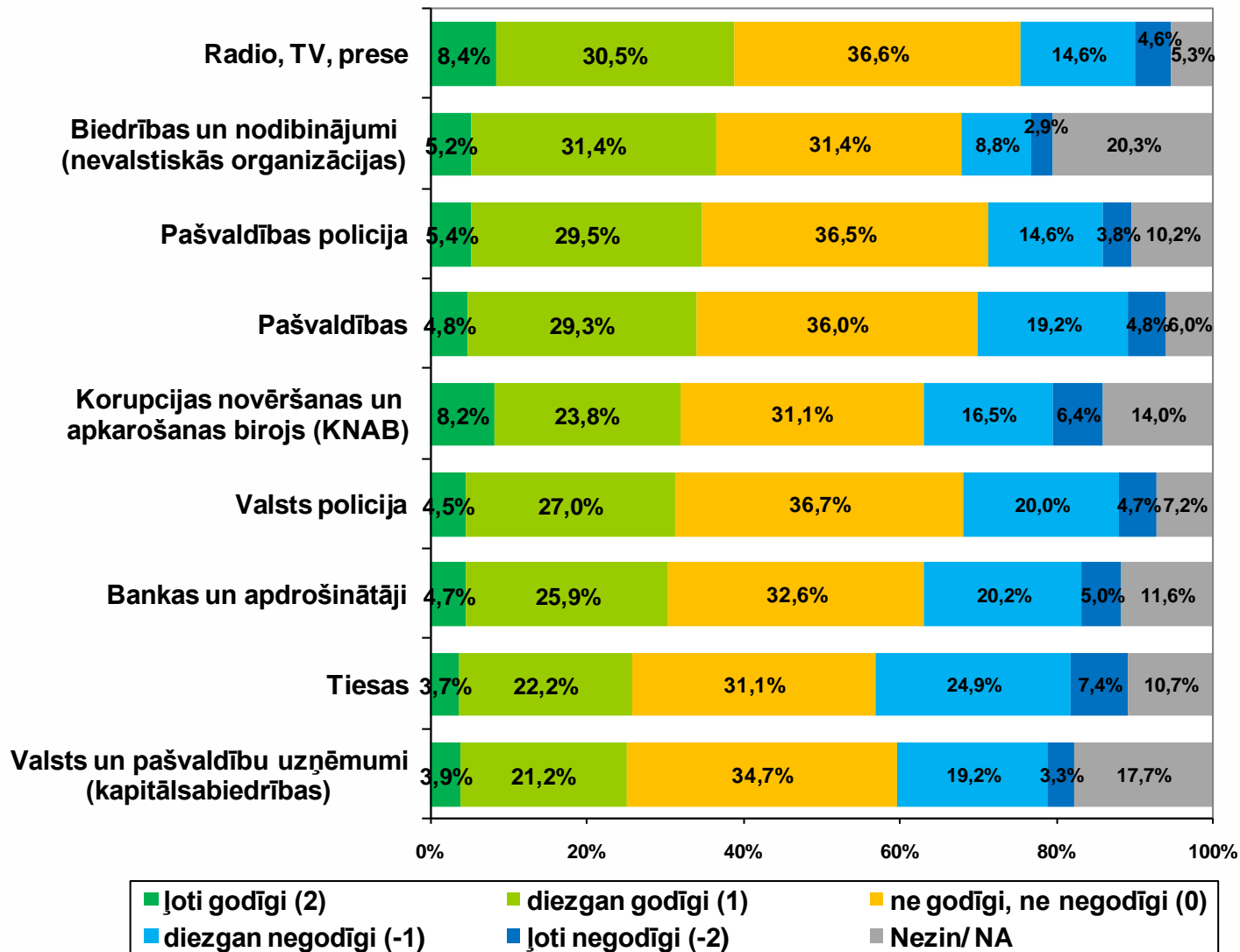
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu;
- Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūru ;
- Baznīcu;
- Valsts un pašvaldības izglītības iestādes;
- LR Prezidentu.

Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/ valsts iestāžu/ uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?

Vērtējums 5 punktu skalā, kur -2 ir "ļoti negodīgi", bet 2 - "ļoti godīgi"

2.BIEŽĀK POZITĪVI VĒRTĒTO INSTITŪCIJU GRUPA (11.-19.vieta)

(Bāze = visi respondenti)

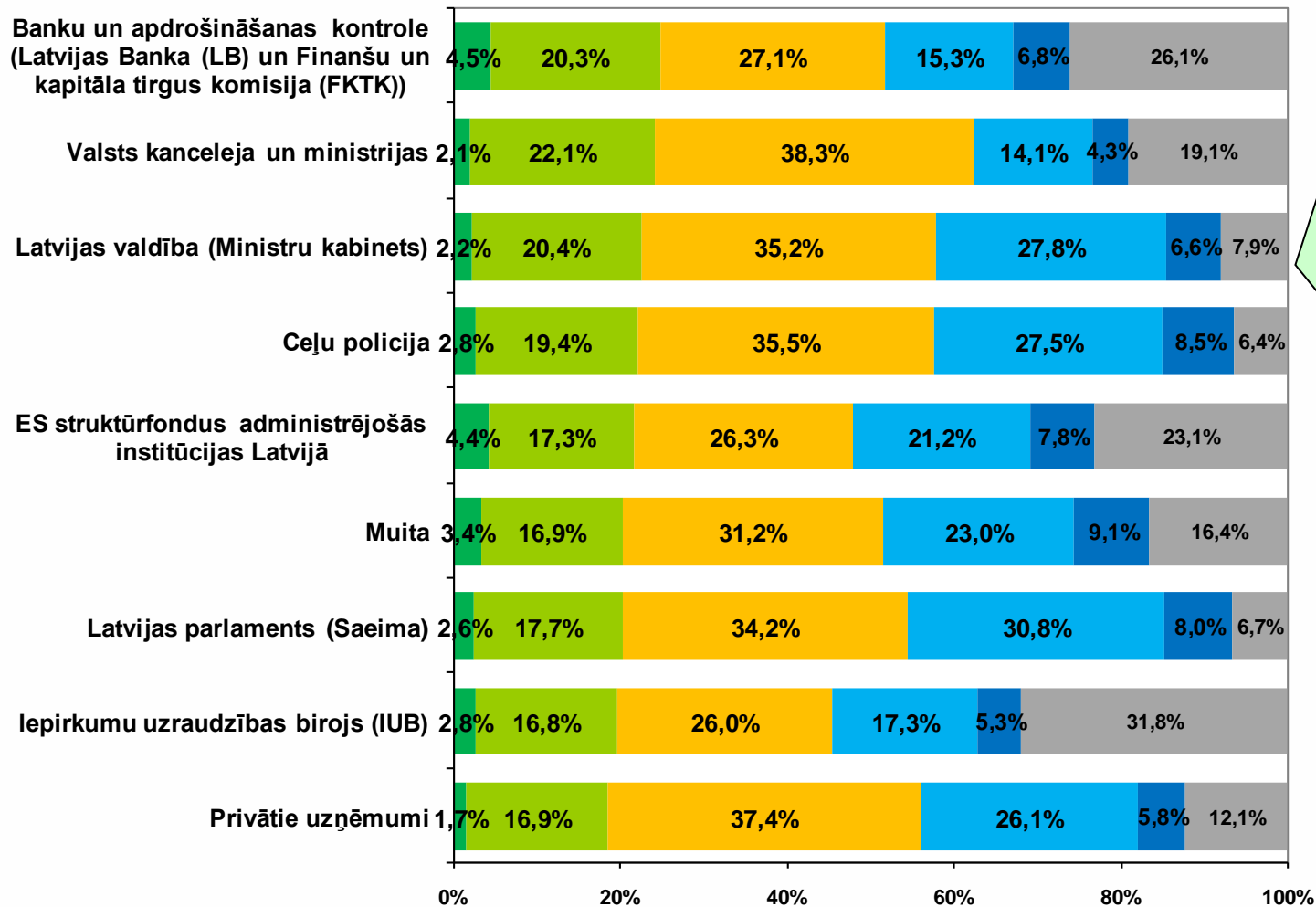

Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/ valsts iestāžu/ uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?

Vērtējums 5 punktu skalā, kur -2 ir "ļoti negodīgi", bet 2 - "ļoti godīgi"

RETĀK POZITĪVI VĒRTĒTO INSTITŪCIJU GRUPA (20.-28.vieta)

(Bāze = visi respondenti)

Sekojošas institūcijas vairāk nekā 30% gadījumu tika vērtētas kā negodīgas (*ļoti + diezgan*):

- Latvijas parlaments (Saeima);
- Ceļu policija;
- Latvijas valdība (Ministru kabinets);
- Tiesas;
- Muita;
- Privātie uzņēmumi.

■ ļoti godīgi (2)
 ■ diezgan godīgi (1)
 ■ ne godīgi, ne negodīgi (0)

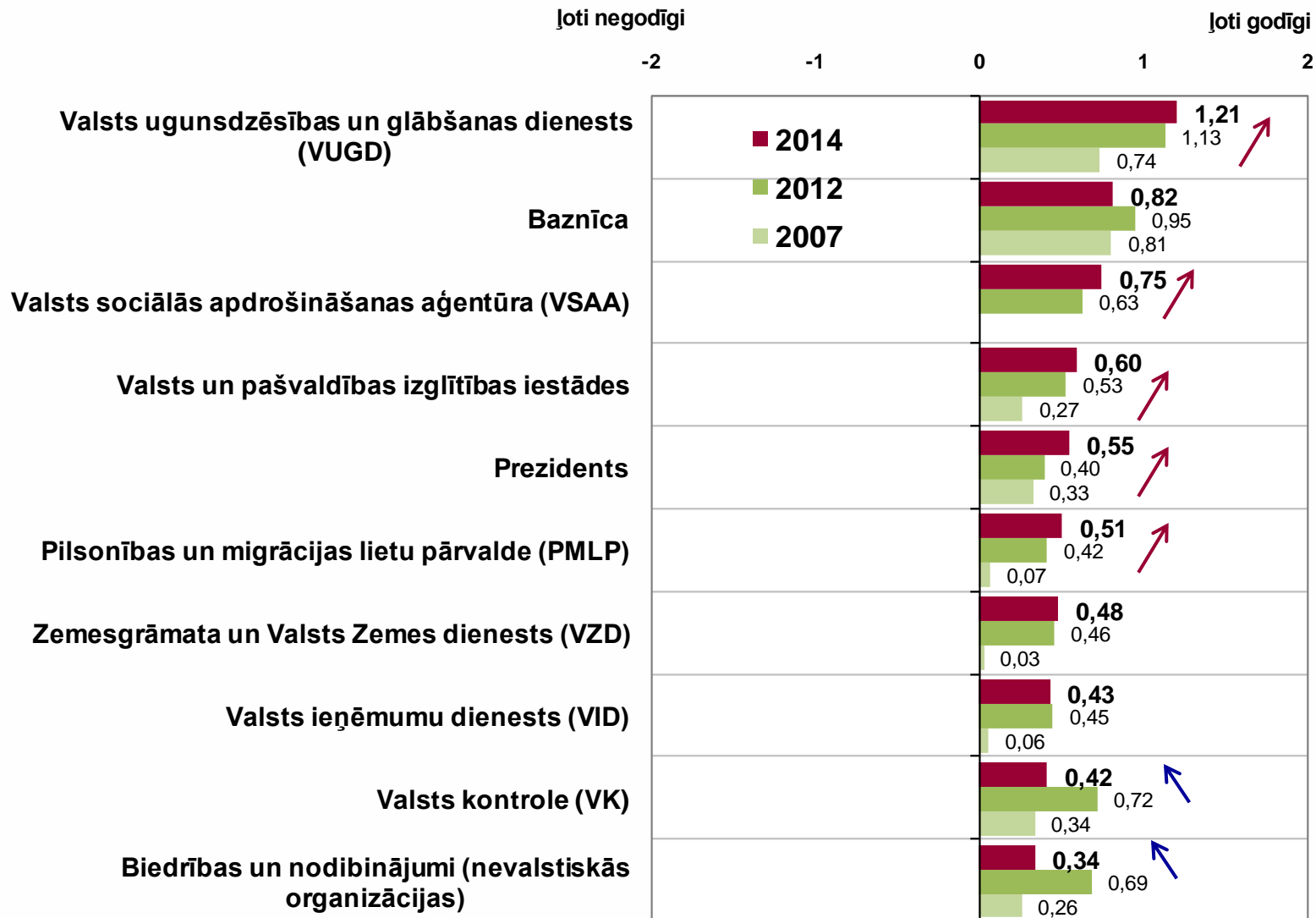
■ diezgan negodīgi (-1)
 ■ ļoti negodīgi (-2)
 ■ Nezin/ NA

Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?

Vidējais novērtējums 5 punktu skalā,

kur -2 ir "ļoti negodīgi", bet 2 - "ļoti godīgi"

POZITĪVĀK VĒRTĒTO INSTITŪCIJU GRUPA (1.-10.vieta)

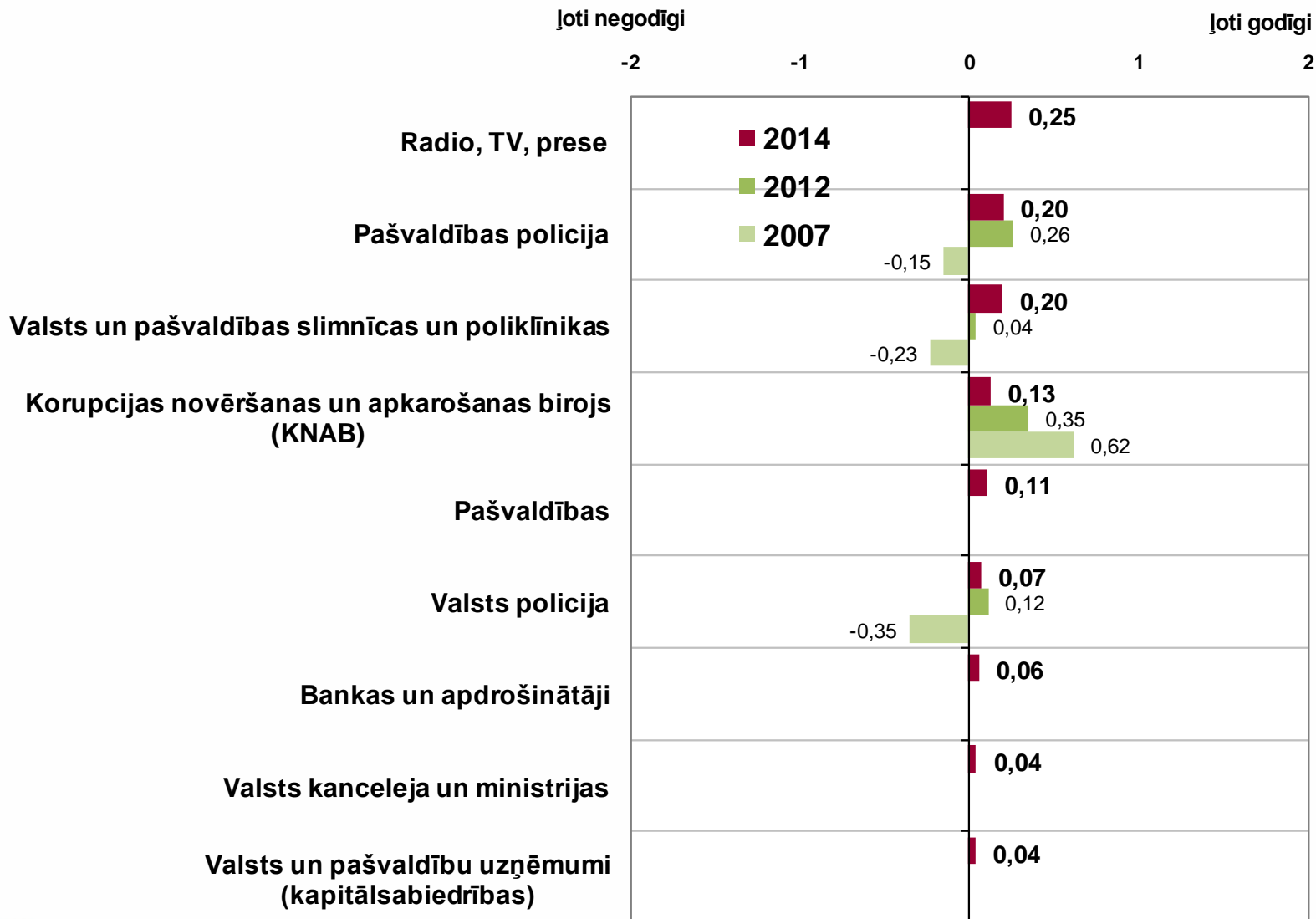

Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/ valsts iestāžu/ uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?

Vidējais novērtējums 5 punktu skalā,

kur -2 ir "ļoti negodīgi", bet 2 - "ļoti godīgi"

2. POZITĪVĀK VĒRTĒTO INSTITŪCIJU GRUPA (11.-19.vieta)

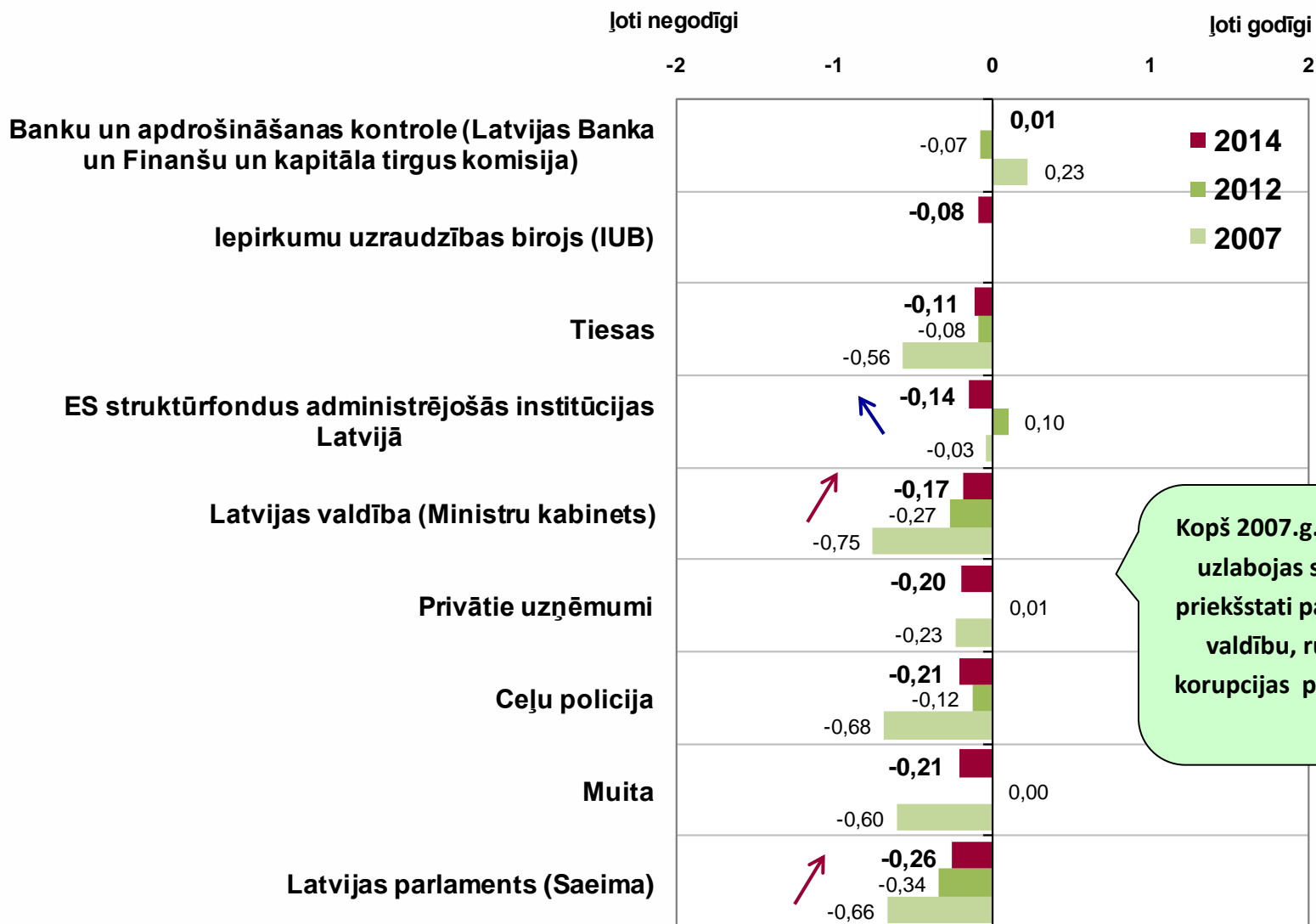

Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/ valsts iestāžu/ uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju?

Vidējais novērtējums 5 punktu skalā,

kur -2 ir "ļoti negodīgi", bet 2 - "ļoti godīgi"

MAZĀK POZITĪVI VĒRTĒTO INSTITŪCIJU GRUPA (20.-28.vieta)

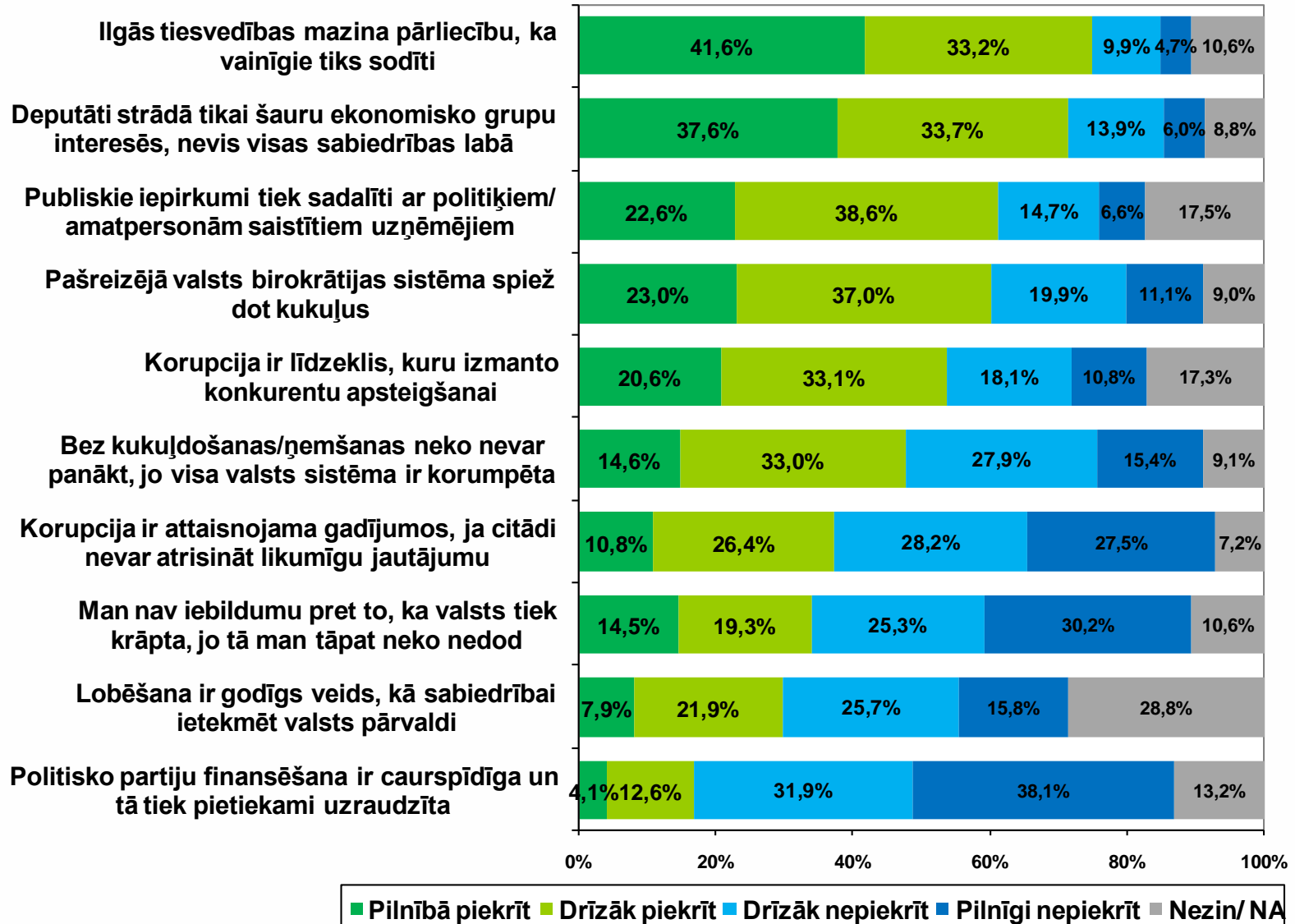

Kopš 2007.g. pakāpeniski uzlabojas sabiedrības priekšstati par Saeimu un valdību, runājot par korupcijas problemātiku.

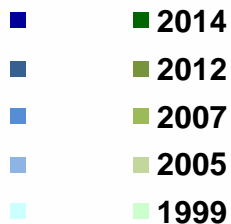
2. Priekšstati un attieksme pret korupciju

Es Jums nolasišu dažus apgalvojumus par korupciju un Jūs, lūdzu, pasakiet, vai Jūs tiem pilnīgi piekrītat, drīzāk piekrītat, drīzāk nepiekrītat vai pilnīgi nepiekrītat.

(Bāze = visi respondenti)

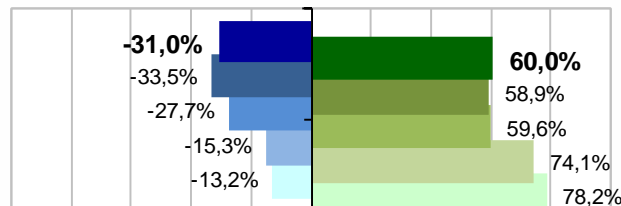
■ Pilnībā piekrīt ■ Drīzāk piekrīt ■ Drīzāk nepiekrīt ■ Pilnīgi nepiekrīt ■ Nezin/ NA

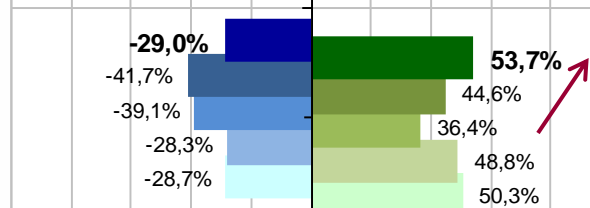
Es Jums nolasišu dažus apgalvojumus par korupciju un Jūs, lūdzu, pasakiet, vai Jūs tiem pilnīgi piekrītat, drīzāk piekrītat, drīzāk nepiekrītat vai pilnīgi nepiekrītat.

Pilnīgi+ drīzāk nepiekrīt Pilnībā+ drīzāk piekrīt

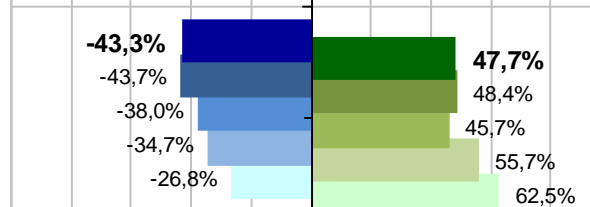
Pašreizējā valsts birokrātijas sistēma spiež dot kukuļus

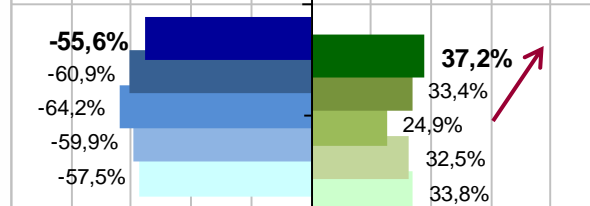
Korupcija ir līdzeklis, kuru izmanto konkurentu apsteigšanai

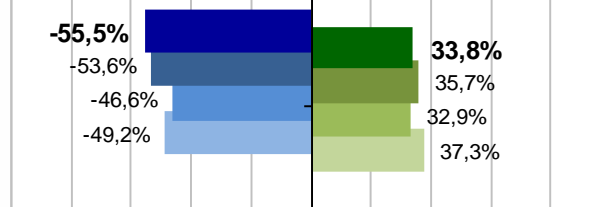
Bez kukuļdošanas/ņemšanas neko nevar panākt, jo visa valsts sistēma ir korumpēta

Korupcija ir attaisnojama gadījumos, ja citādi nevar atrisināt likumīgu jautājumu

Man nav iebildumu pret to, ka valsts tiek krāpta, jo tā man tāpat neko nedod

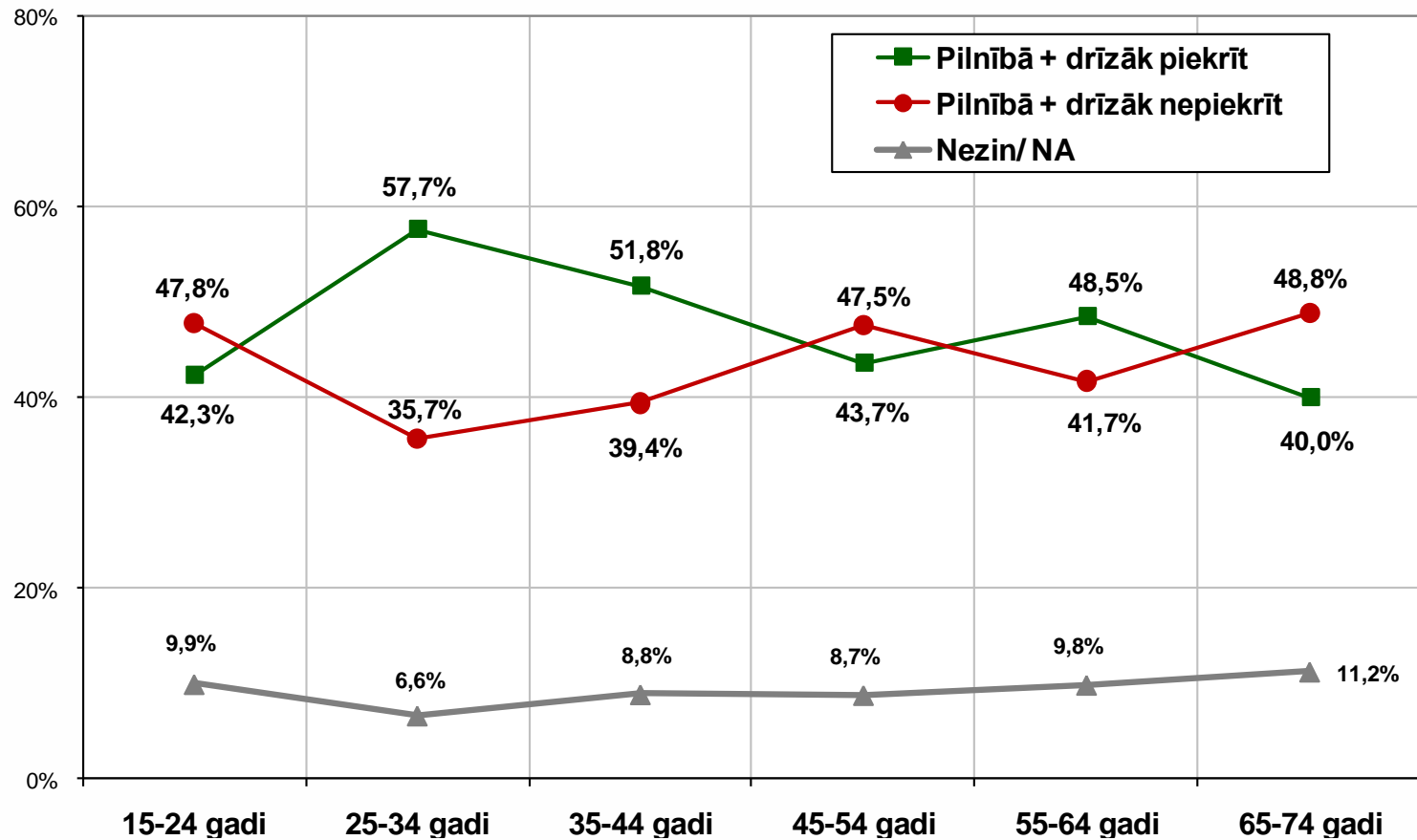
2014.g. rezultāti ir kopumā līdzīgi 2007. un 2012.g. iegūtajiem. Šogad nedaudz biežāk nekā iepriekš respondenti piekrita apgalvojumiem:

- Korupcija ir līdzeklis, kuru izmanto konkurentu apsteigšanai;
- Korupcija ir attaisnojama gadījumos, ja citādi nevar atrisināt likumīgu jautājumu.

-100% -80% -60% -40% -20% 0% 20% 40% 60% 80% 100%

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam:
**BEZ KUKUĻDOŠANAS/NEMŠANAS NEKO NEVAR PANĀKT, JO VISA
VALSTS SISTĒMAIR KORUMPĒTA**

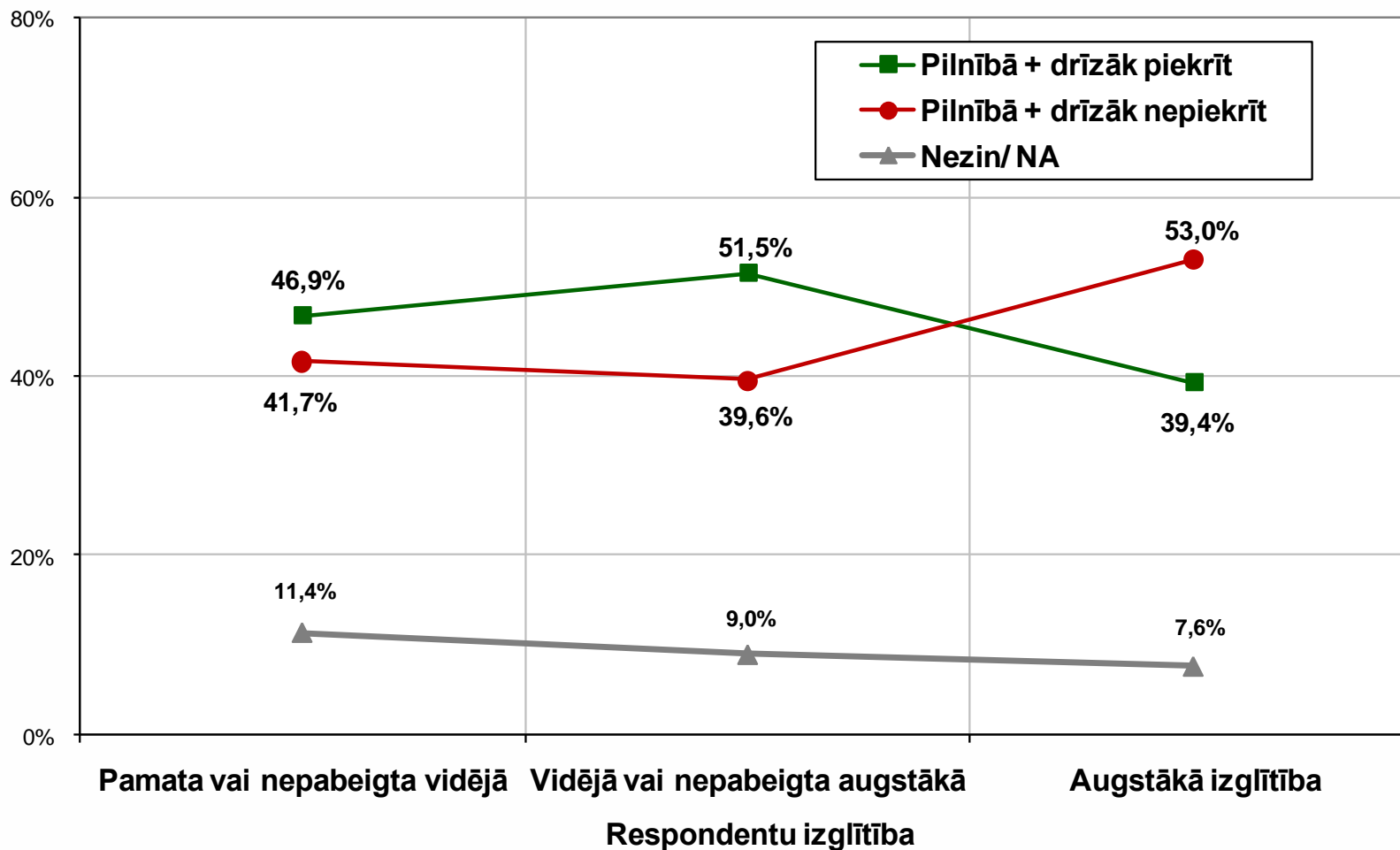
(Visi aptaujas dalībnieki)

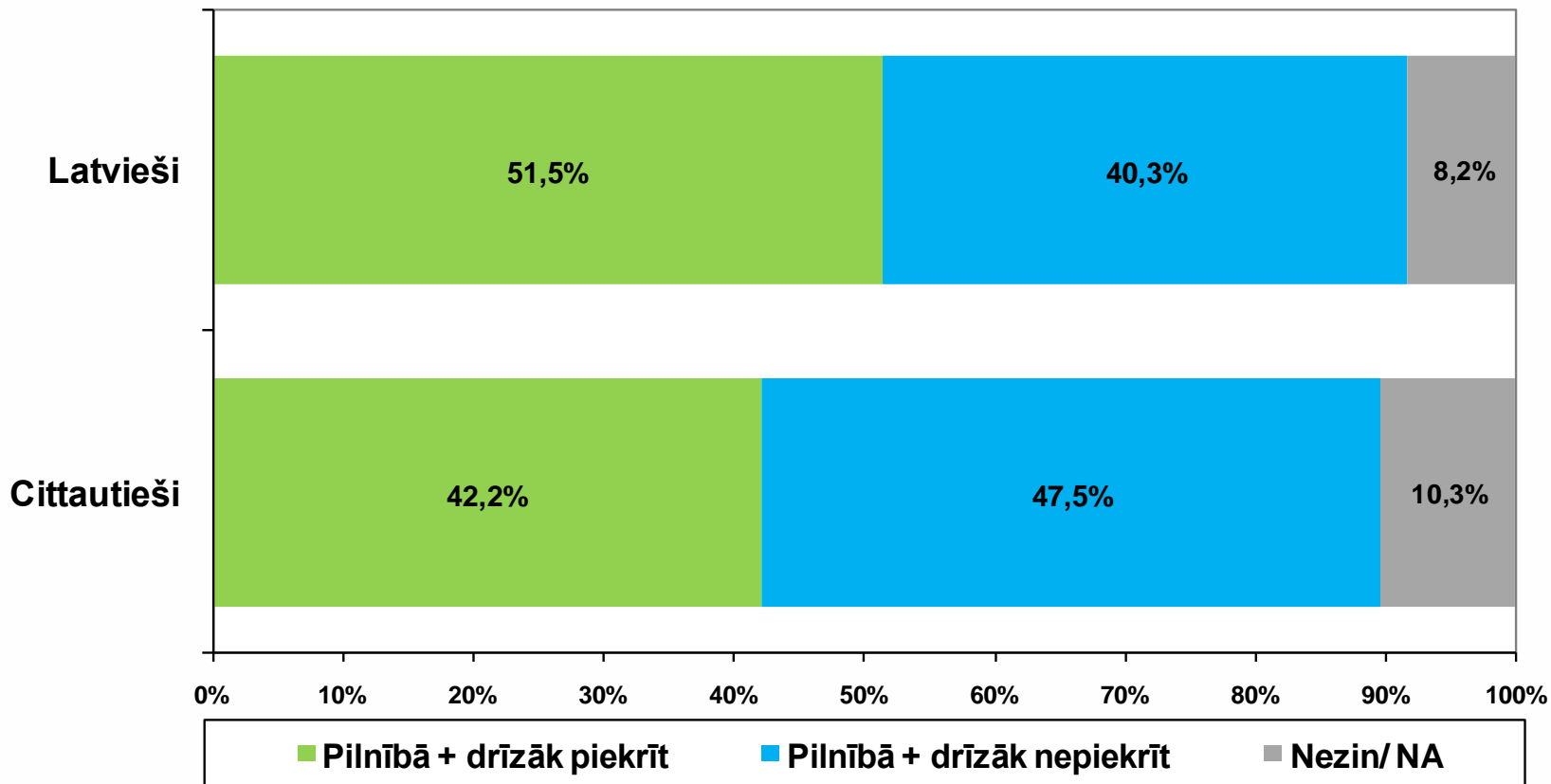
Pētījuma rezultātu analīze respondentu grupās, kas izveidotas pēc dažādām sociāli demogrāfiskajām pazīmēm, atklāj, ka koruptīvas darbības nedaudz biežāk attaisnoja respondenti vecumā no 25 līdz 44 gadiem, ar zemāku izglītības līmeni, finansiāli mazāk nodrošinātā sabiedrības daļa, latvieši, kā arī ārpus Rīgas (citās pilsētās un lauku teritorijās) dzīvojošie.

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam:
**BEZ KUKUĻDOŠANAS/NEMŠANAS NEKO NEVAR PANĀKT, JO VISA
VALSTIS SISTĒMAIR KORUMPĒTA**

(Visi aptaujas dalībnieki)

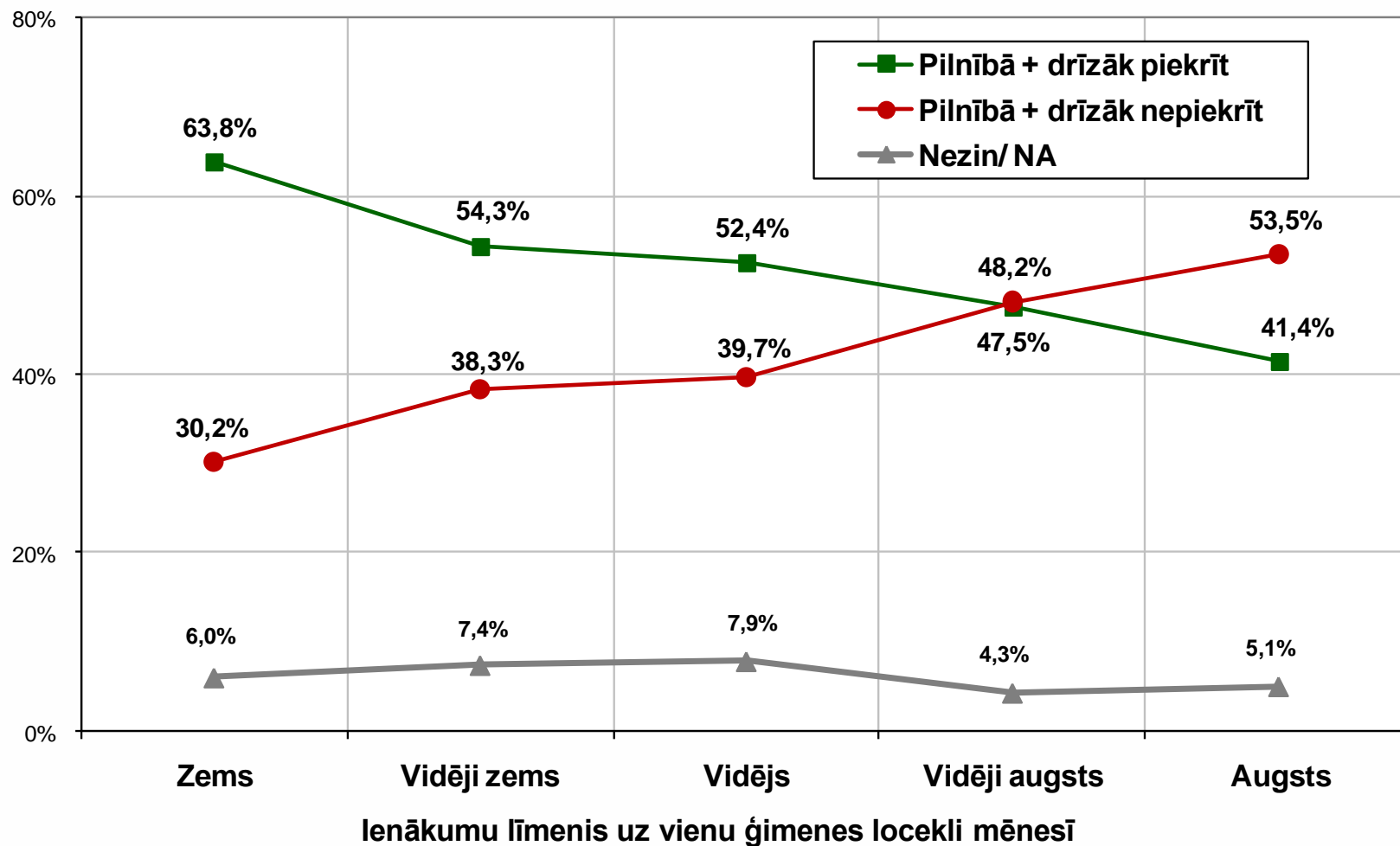

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam:
**BEZ KUKUĻDOŠANAS/NEMŠANAS NEKO NEVAR PANĀKT, JO VISA
VALSTS SISTĒMAIR KORUMPĒTA**
(Visi aptaujas dalībnieki)

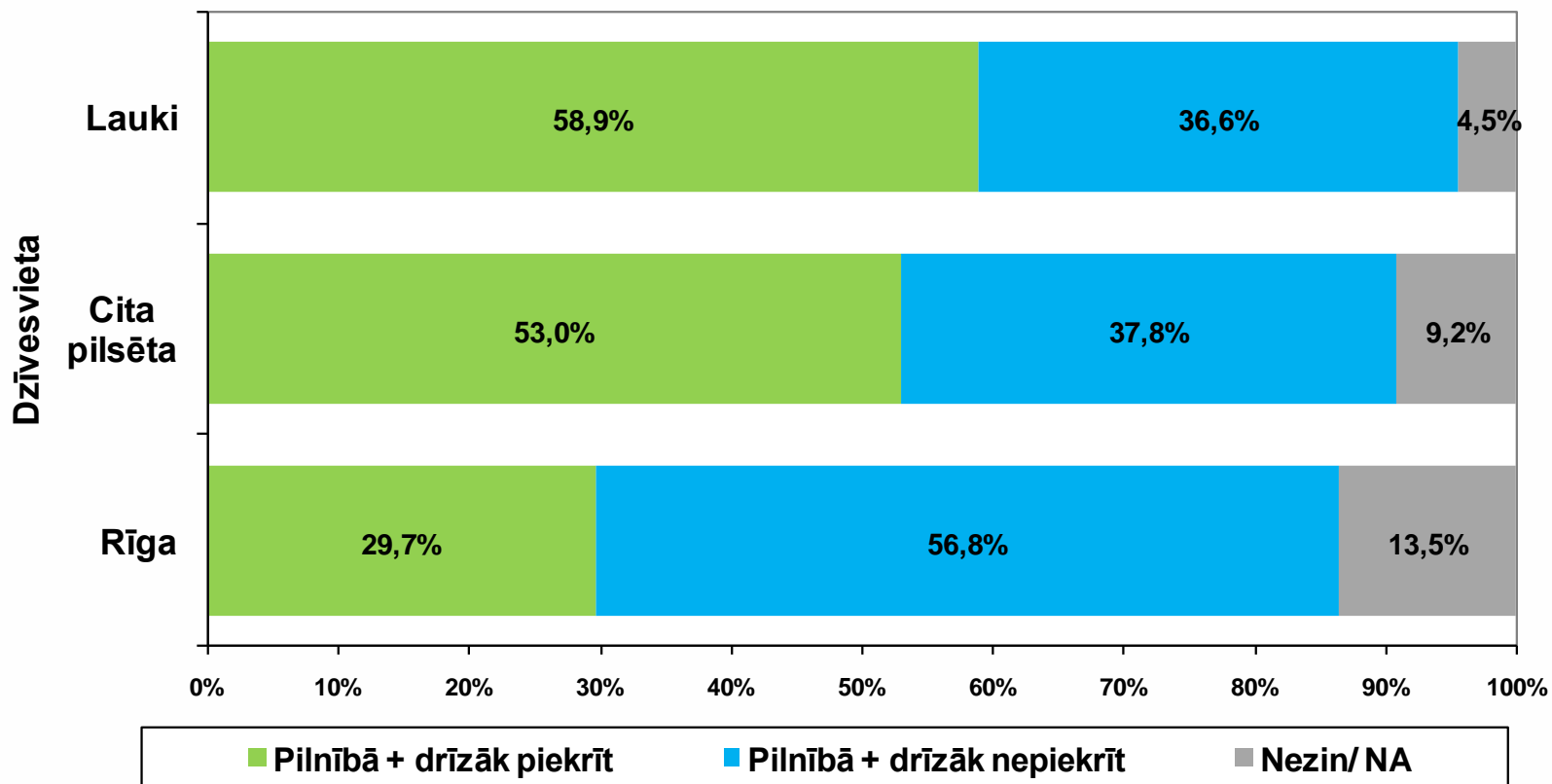

Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam:
**BEZ KUKUĻDOŠANAS/NEMŠANAS NEKO NEVAR PANĀKT, JO VISA
VALSTS SISTĒMAIR KORUMPĒTA**

(Visi aptaujas dalībnieki)

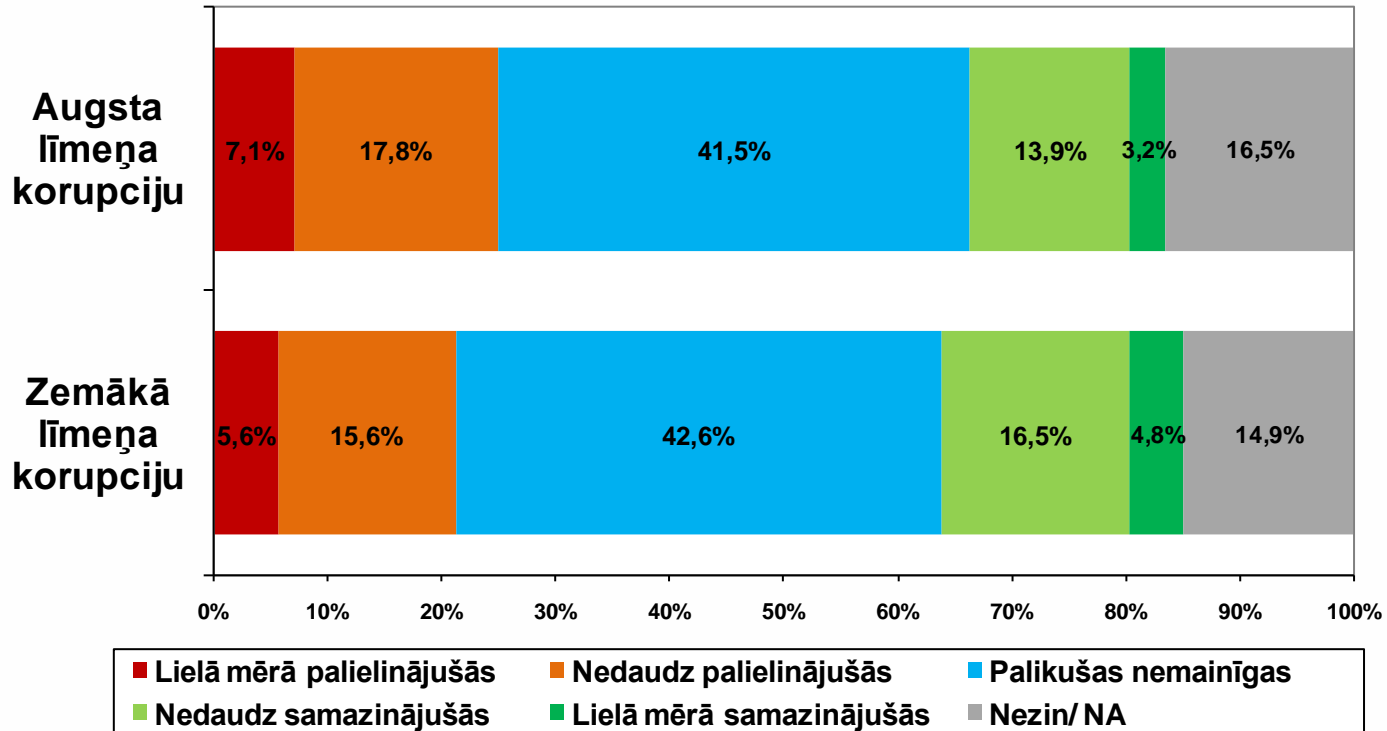
Cik lielā mērā Jūs piekrītat vai nepiekrītat apgalvojumam:
**BEZ KUKUĻDOŠANAS/NEMŠANAS NEKO NEVAR PANĀKT, JO VISA
VALSTS SISTĒMAIR KORUMPĒTA**
(Visi aptaujas dalībnieki)

*3. Priekšstati par korupcijas problēmas
aktualitātes izmaiņām Latvijā pēdējo 4
gadu laikā*

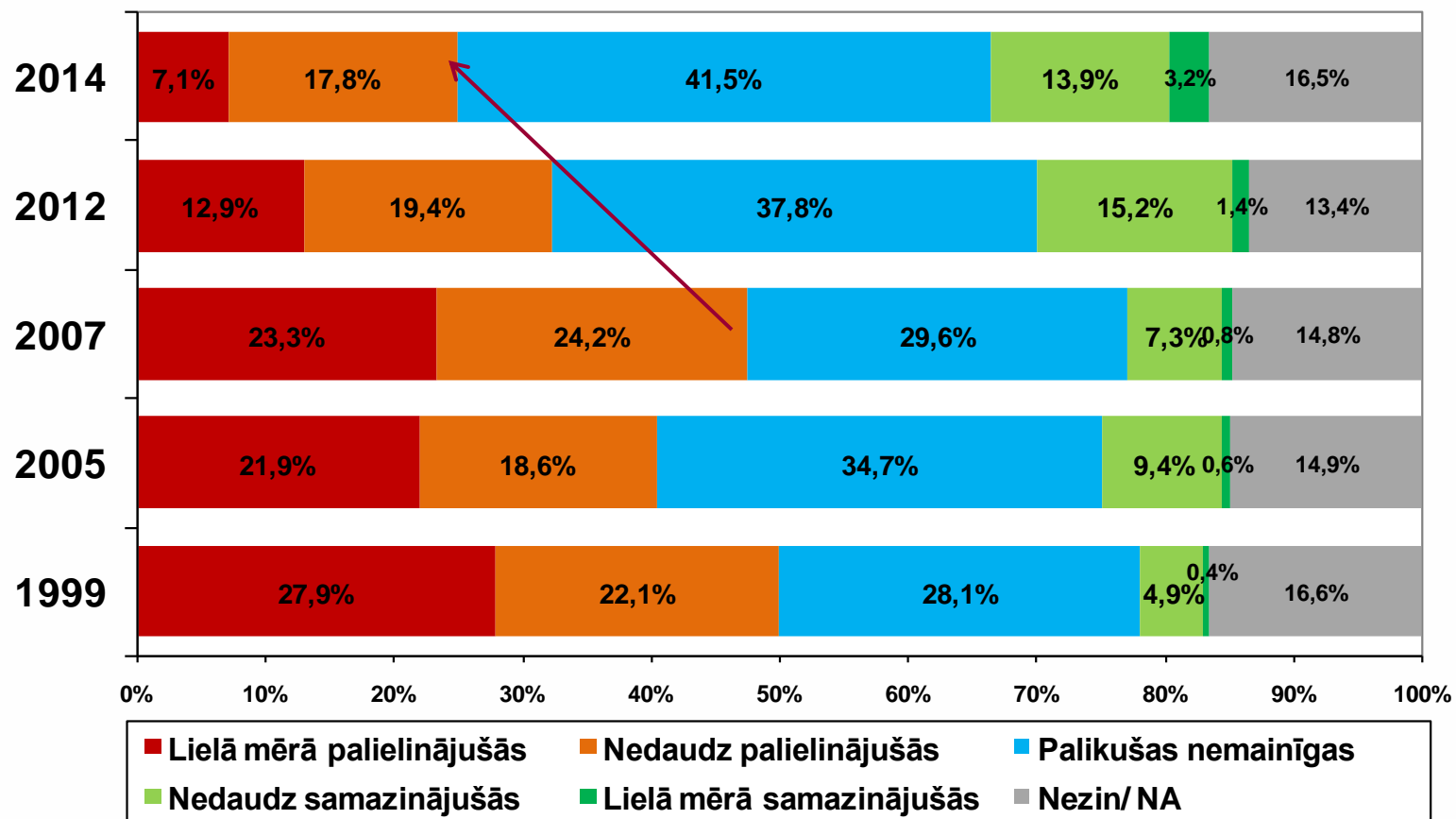
Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar ... pēdējo četru gadu laikā ir:

(Bāze = visi respondenti; N=1005)

Līdzīgi kā 2012.g., arī šogad iedzīvotāju skatījumā Latvijā nedaudz aktuālāka ir korupcija augstākajā līmenī. Katrs ceturtais (24,9%) aptaujas dalībnieks uzskata, ka problēmas, kas saistās ar augsta līmeņa korupciju, pēdējo 4 gadu laikā ir palielinājušās. Runājot par zemākā līmeņa korupciju šādu viedokli pārstāvēja 21,2% respondentu.

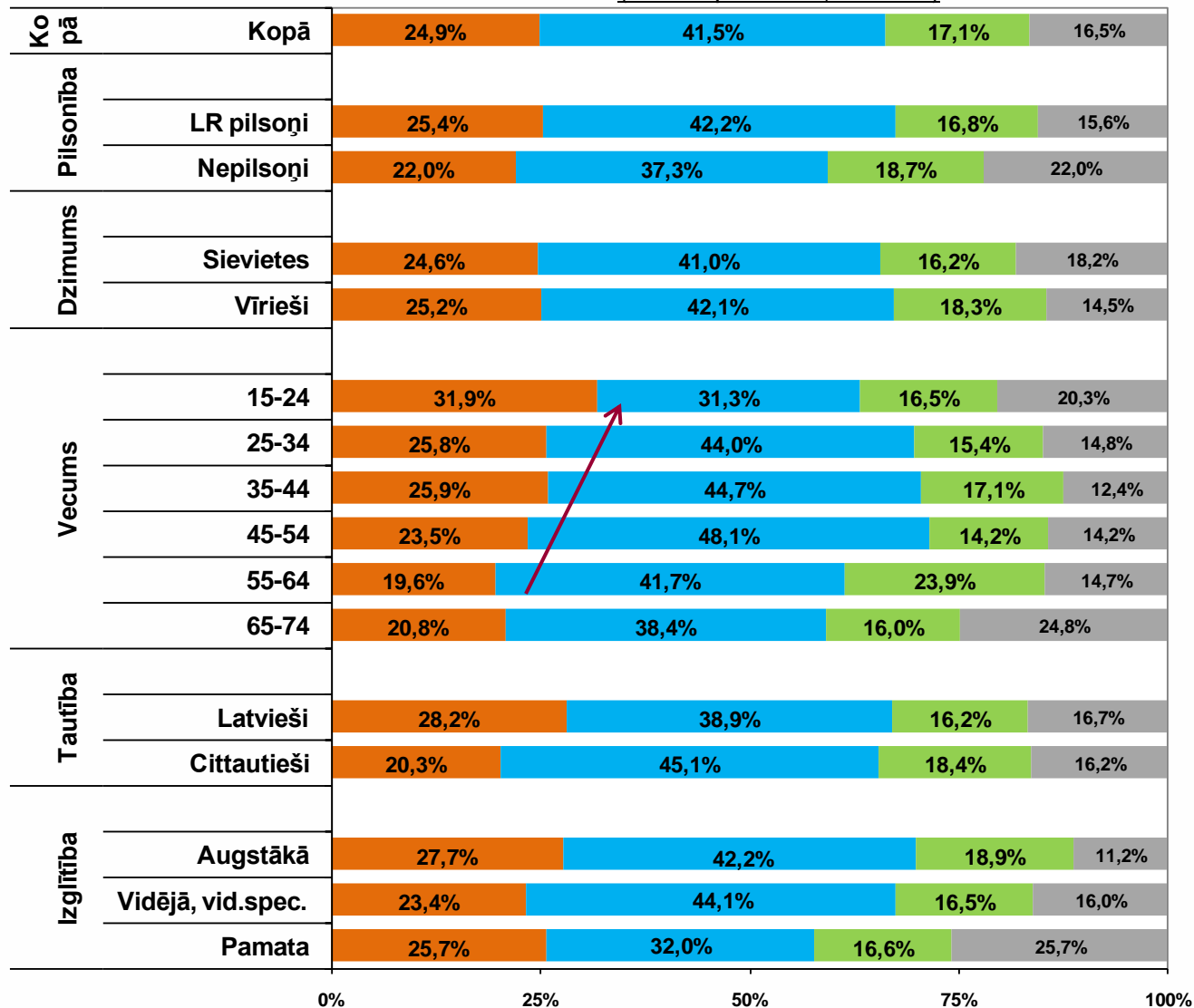
Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar augsta līmeņa kukuļošanu pēdējo četru gadu laikā ir: (Bāze = visi respondenti)

Turpinās pozitīvā tendencie – kopš 2007.g. arvien retāk iedzīvotāju vidū pārstāvēts viedoklis, ka korupcijas problēmas pēdējo 4 gadu laikā ir palielinājušās.

Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar augsta līmeņa kukuļošanu pēdējo četru gadu laikā ir:

(Visi respondenti; N=1005)

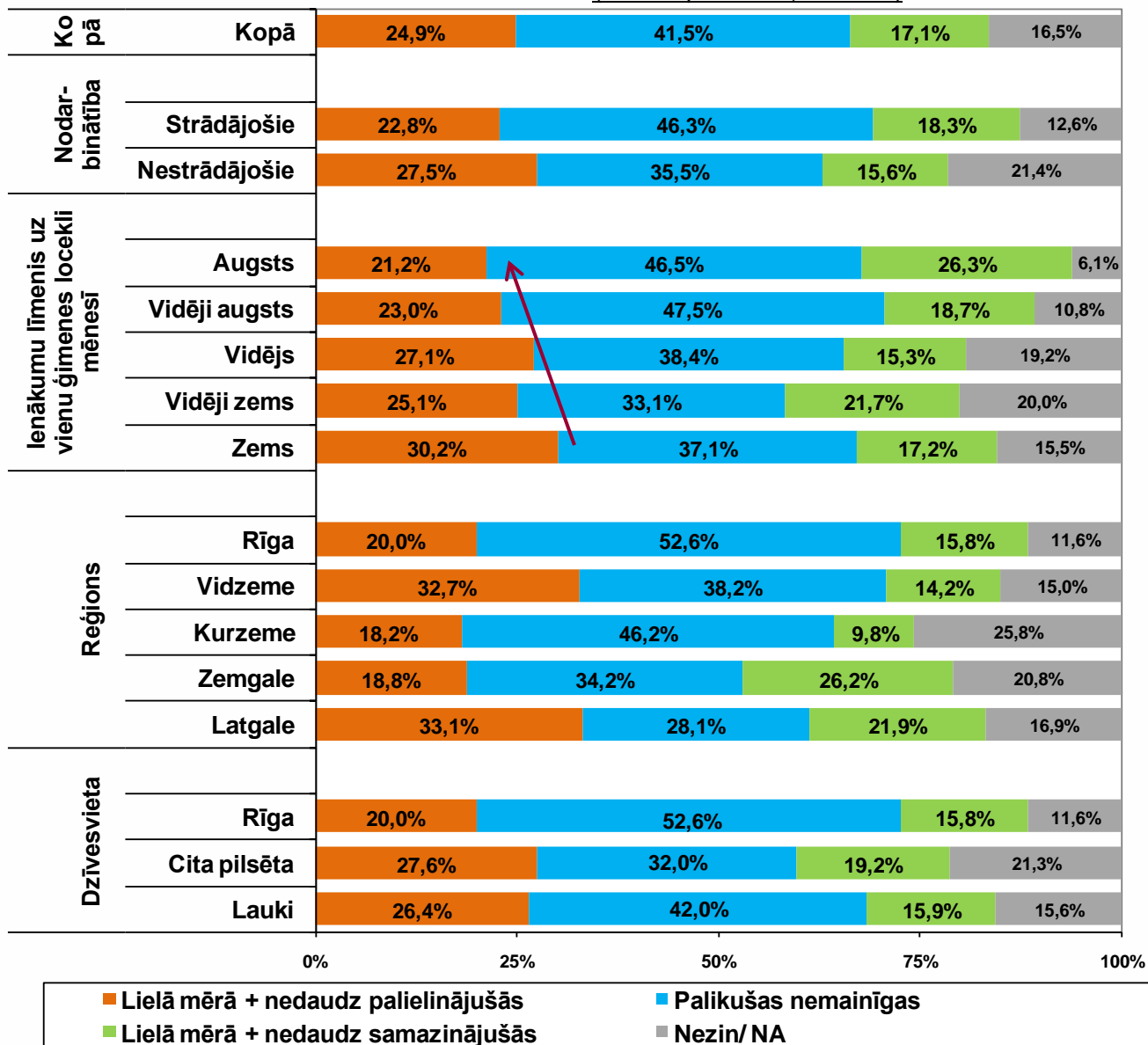

Dažādās respondentu sociāli demogrāfiskajās grupās iegūtie rezultāti neatklāj kādas būtiskas viedokļu atšķirības

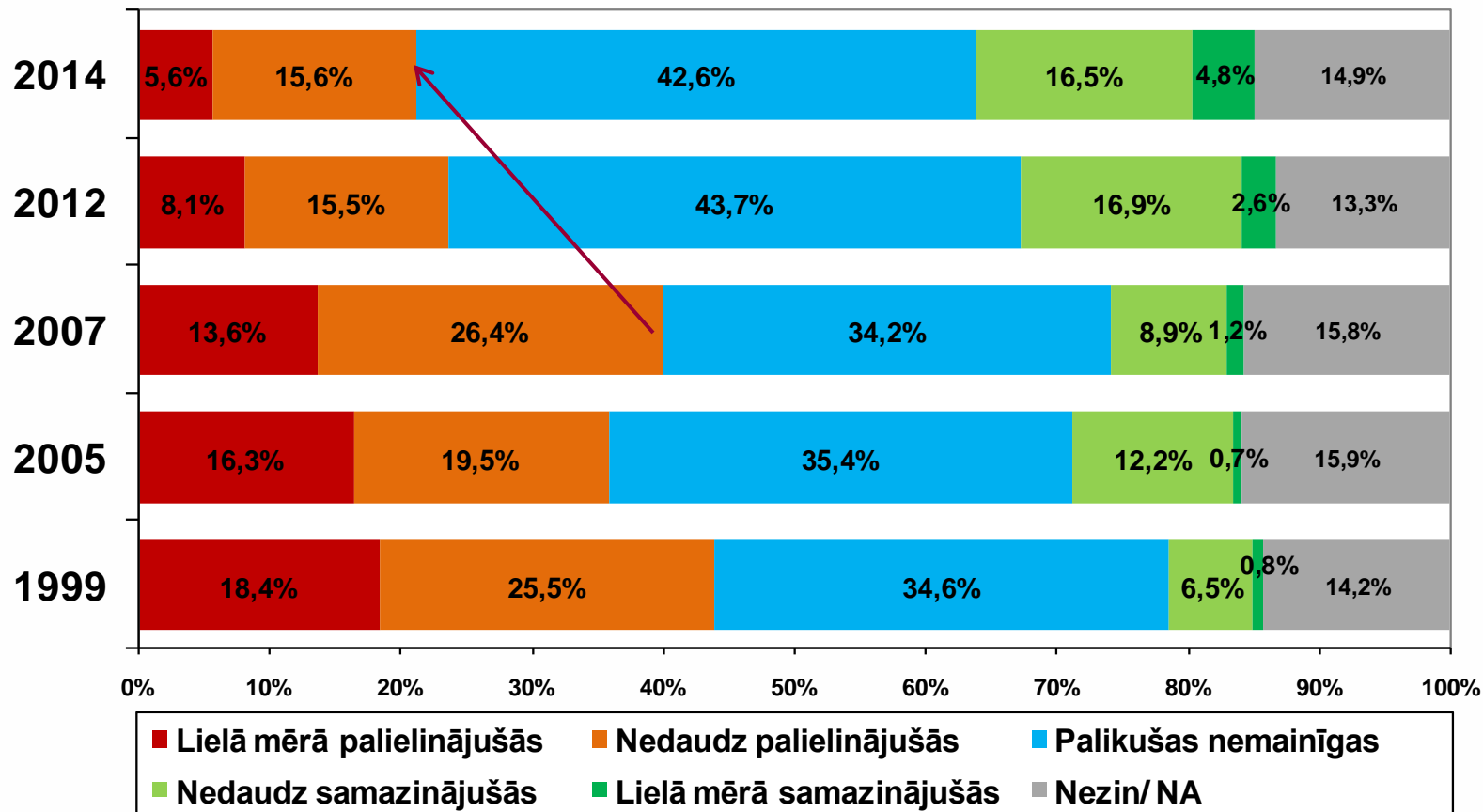
Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar augsta līmeņa kukuļošanu pēdējo četru gadu laikā ir:

(Visi respondenti; N=1005)

Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar kukuļošanu (zemākais līmenis) pēdējo četru gadu laikā ir:

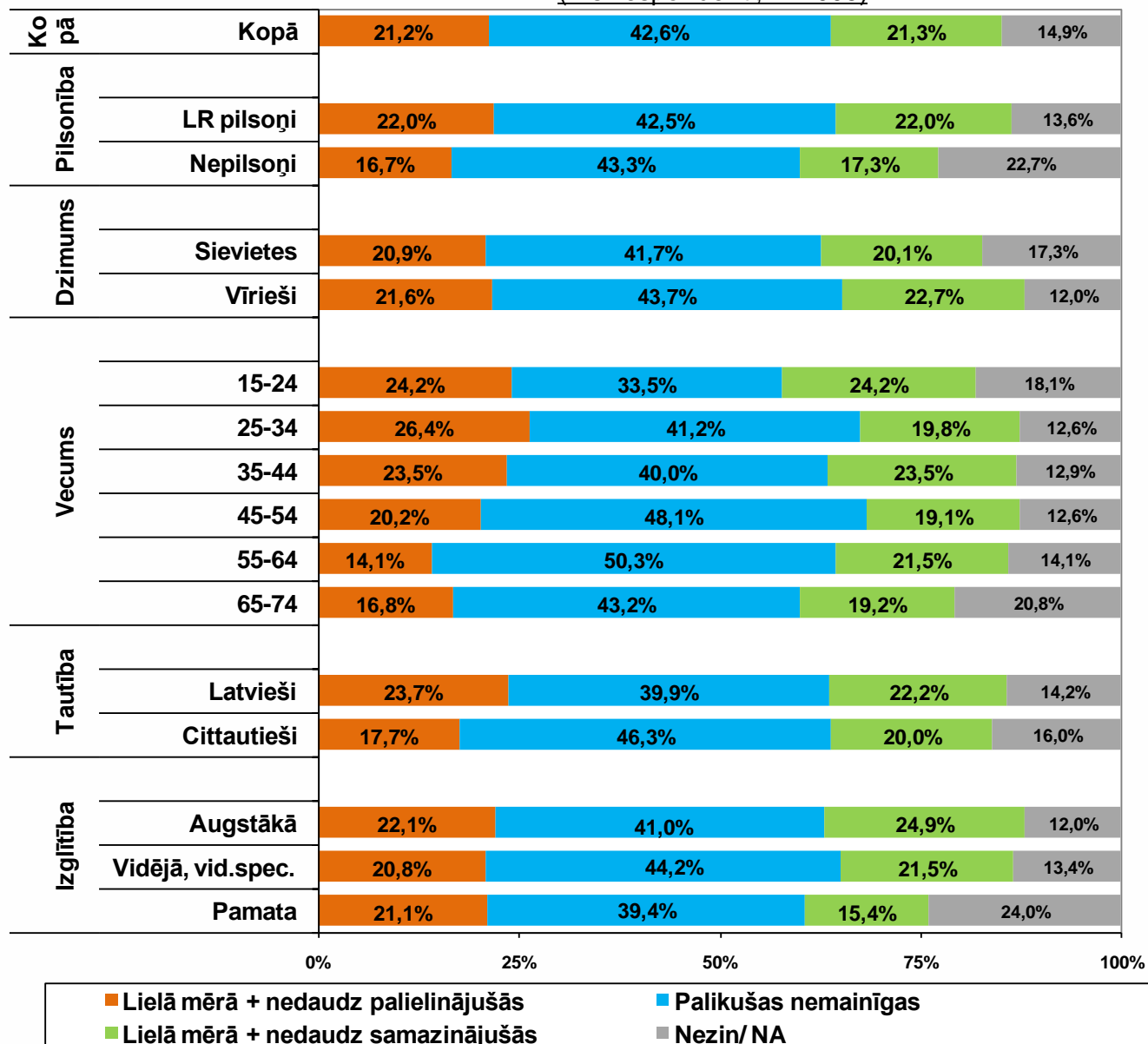
(Bāze = visi respondenti)

Arī runājot par zemākā līmeņa korupciju, Latvijas sabiedrībā mazinās to cilvēku skaits, kuri uzskata, ka korupcija ir palielinājusies, savukārt nedaudz plašāk nekā iepriekš pārstāvēts viedoklis, ka korupcijas problēmas ir mazinājušās.

Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar kukuļošanu (zemākais līmenis) pēdējo četru gadu laikā ir:

(Visi respondenti; N=1005)

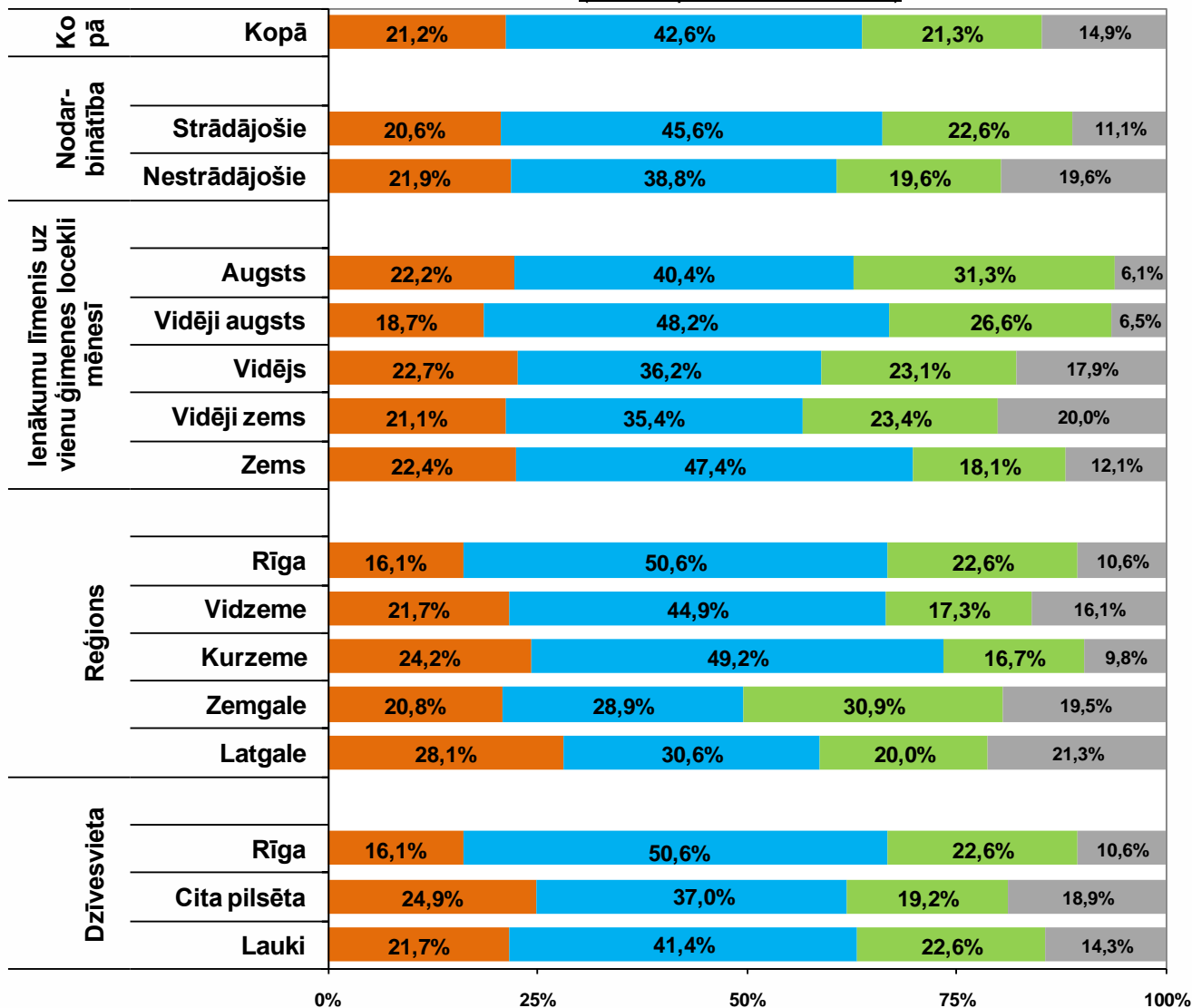

■ Lielā mērā + nedaudz palielinājušās
■ Lielā mērā + nedaudz samazinājušās

■ Palikušas nemainīgas
■ Nezin/NA

Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar kukuļošanu (zemākais līmenis) pēdējo četru gadu laikā ir:

(Visi respondenti; N=1005)

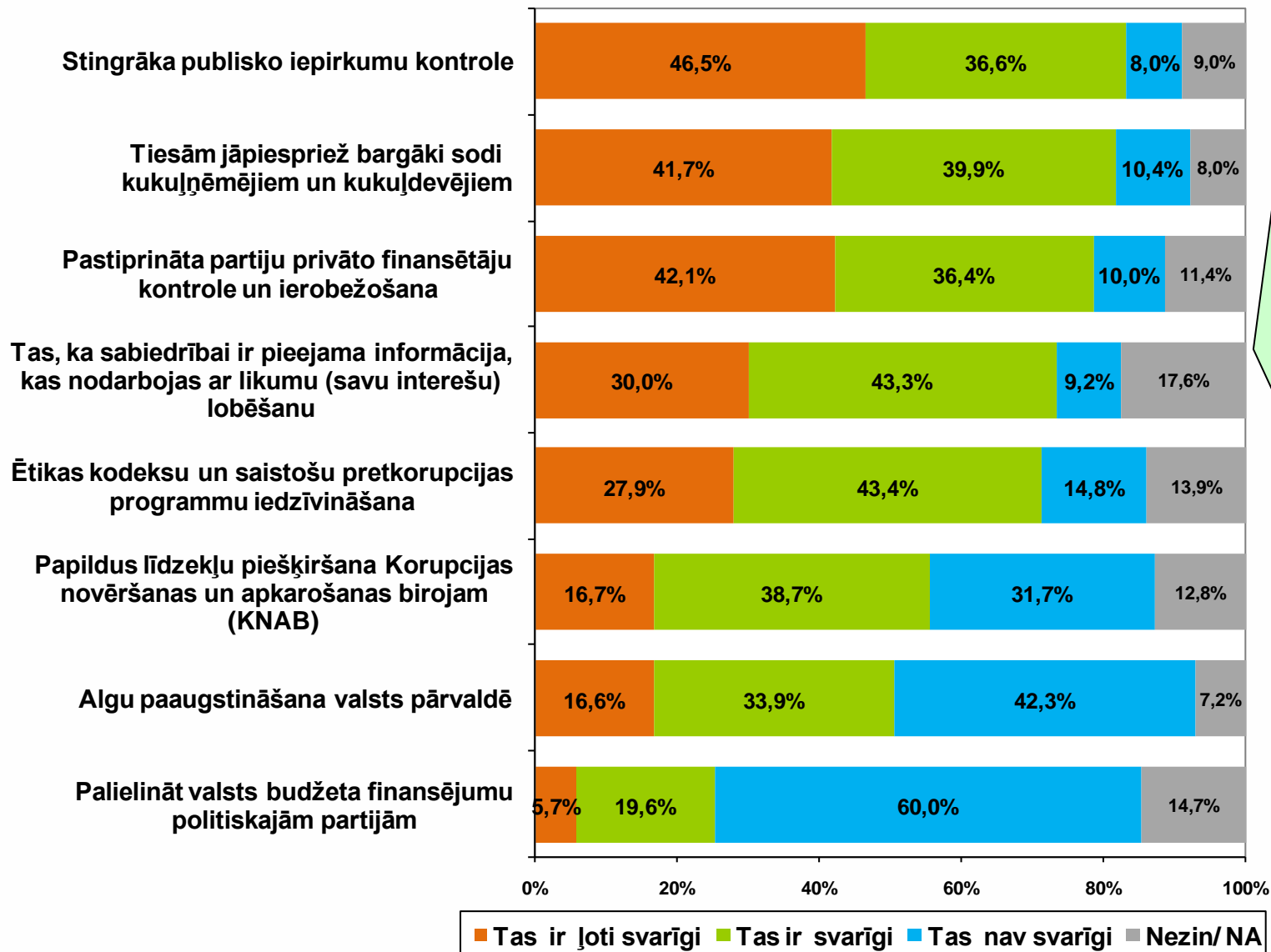

■ Lielā mērā + nedaudz palielinājušās ■ Palikušas nemainīgas
■ Lielā mērā + nedaudz samazinājušās ■ Nezin/NA

4. Priekšstati par dažādu pasākumu nepieciešamību korupcijas mazināšanā

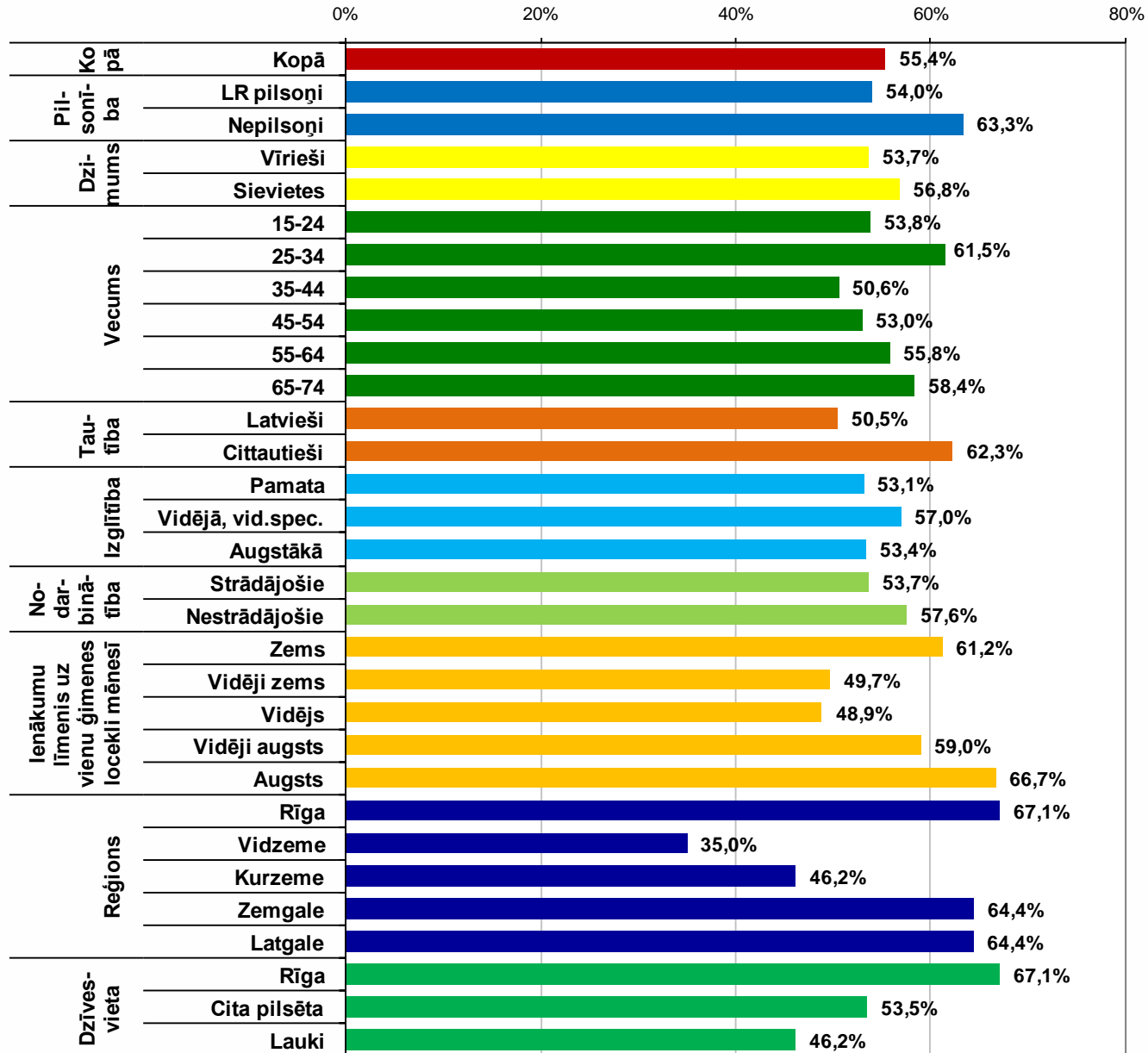
Kā Jūs domājat, cik svarīgi varētu būt sekojoši pasākumi korupcijas samazināšanā?

(Bāze = visi respondenti)

Sabiedrības skatījumā gandrīz visi aptaujā piedāvātie risinājumi būtu svarīgi cīņā ar korupciju. Vienīgais pasākums, kas iedzīvotāju vairākuma skatījumā būtu mazsvarīgs korupcijas mazināšanā, ir valsts budžeta finansējuma palielināšana politiskajām partijām.

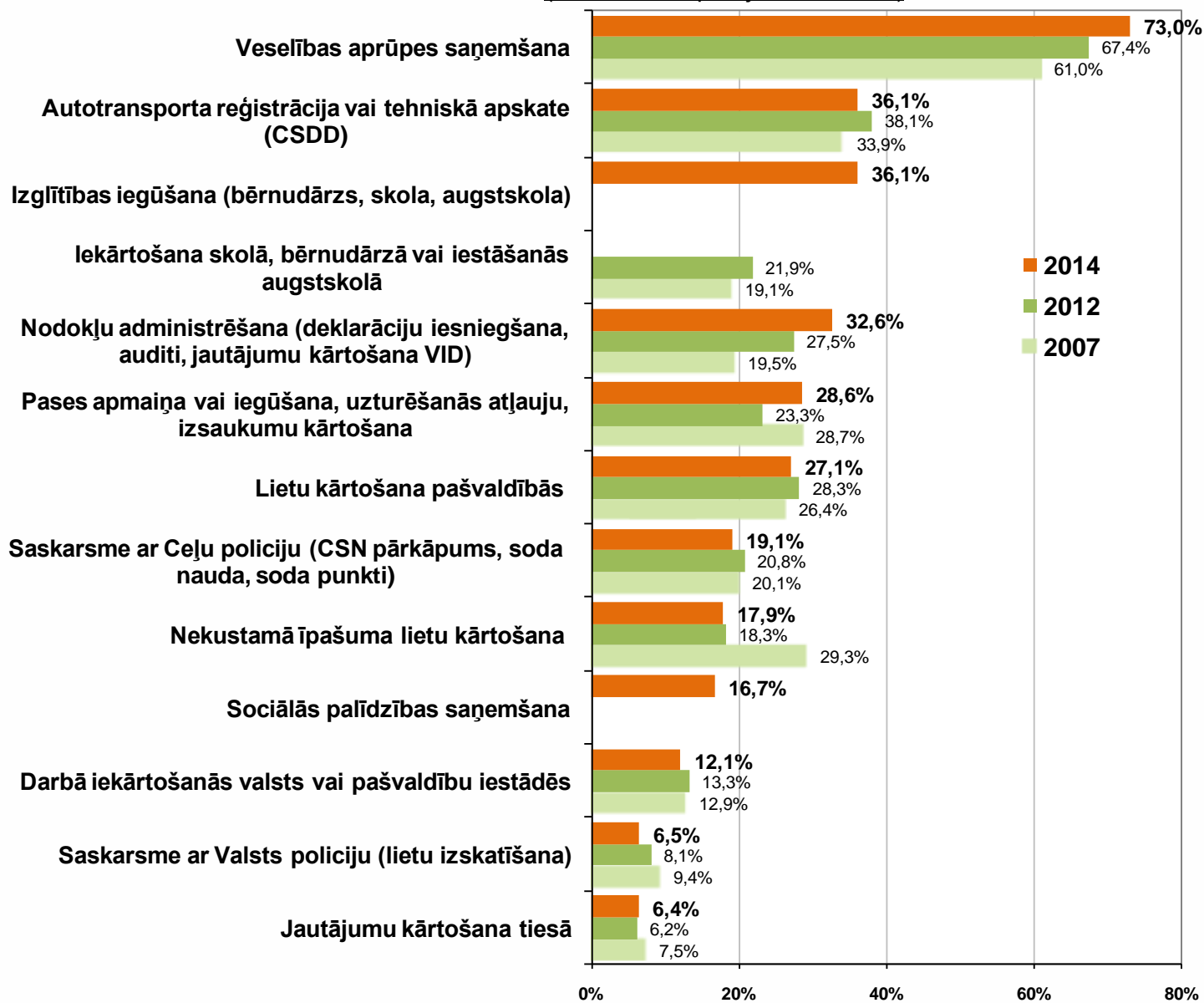
Kā ļoti svarīgu vai svarīgu pasākumu korupcijas samazināšanā vērtēja:
**Papildus līdzekļu piešķiršana Korupcijas novēršanas un apkarošanas
 birojam (KNAB)**

*5. Dažādu neoficiālu risinājumu
izmantošana, kārtojot kādas lietas/
jautājumus/ problēmas*

Pēdējo 2 gadu laikā respondents vai respondenta ģimenes loceklis ir saskārušies ar sekojošām problēmām vai jautājumiem

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

Vai Jums nācās izmantot kādu no uzskaitītajiem paņēmieniem, lai nokārtotu šo jautājumu?
JAUTĀJUMI, KURU KĀRTOŠANĀ NEOFICIĀLI MAKSĀJUMI, DĀVANAS VAI PAZĪŠANĀS IZMANTOTI BIEŽĀK

(Bāze (N) = respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu)

- bija nepieciešami neoficiāli maksājumi (7 EUR un vairāk)
- bija nepieciešamas vērtīgas dāvanas, piem., dāvanu kartes, preces, pakalpojumi
- bija nepieciešami neoficiāli maksājumi (līdz 7 EUR)
- bija nepieciešamas nelielas dāvanas, piem., ziedi, suvenīri, saldumi
- vajadzēja izmantot sakarus (draugus, paziņas u.tml.)

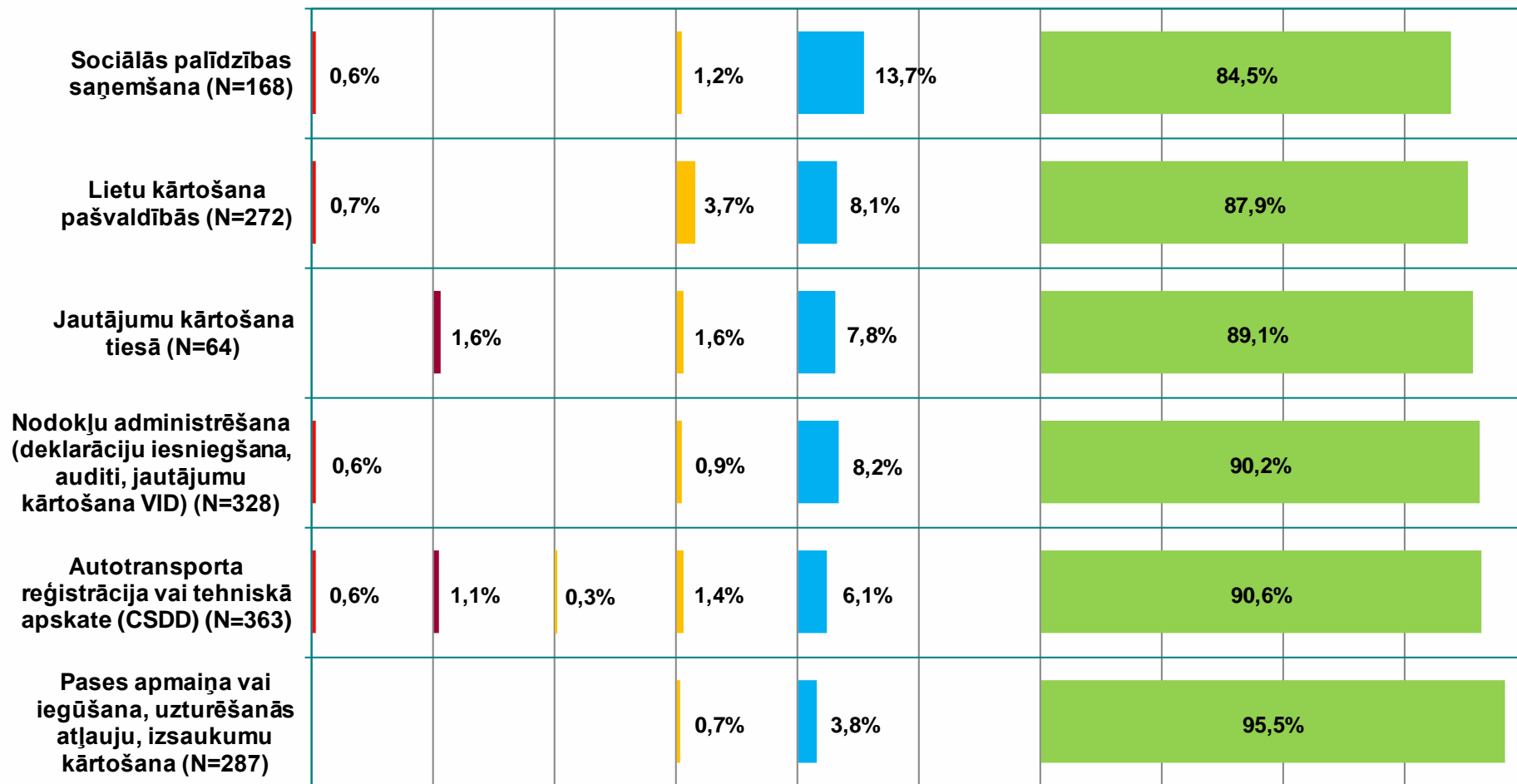

Tādas koruptīvas darbības, kā kukuļi virs 7 EUR vai vērtīgas dāvanas, biežāk veiktas saskarsmē ar Ceļu vai Valsts policiju.

Vai Jums nācās izmantot kādu no uzskaitītajiem
paņēmienu, lai nokārtotu šo jautājumu?
**JAUTĀJUMI, KURU KĀRTOŠANĀ NEOFICIĀLI
MAKSĀJUMI, DĀVANAS VAI PAZĪŠANĀS
IZMANTOTI BIEŽĀK**

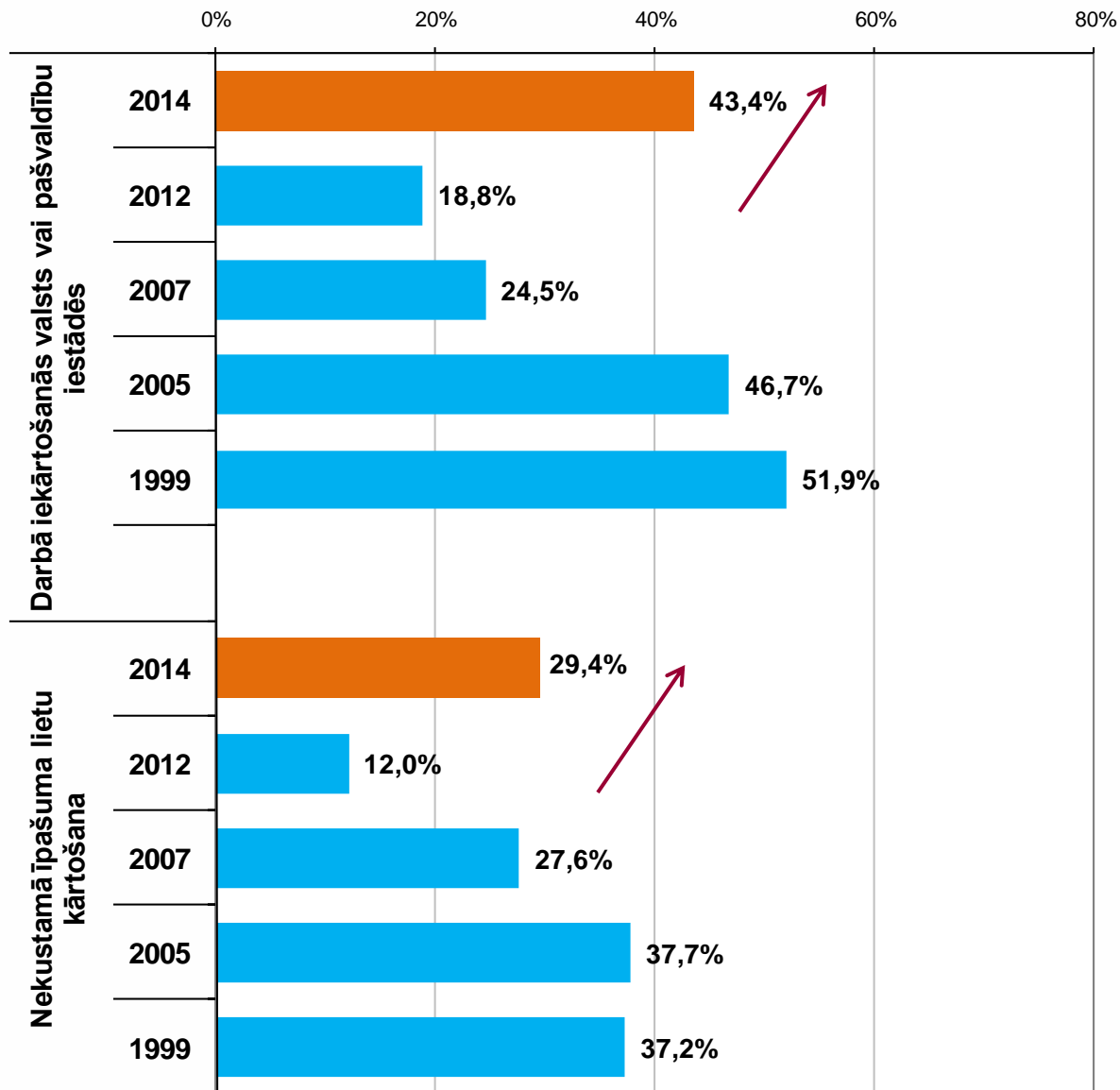
(Bāze (N) = respondenti, kuri ir kārtojuši attiecīgo jautājumu)

- bija nepieciešami neoficiāli maksājumi (7 EUR un vairāk)
- bija nepieciešamas vērtīgas dāvanas, piem., dāvanu kartes, preces, pakalpojumi
- bija nepieciešami neoficiāli maksājumi (līdz 7 EUR)
- bija nepieciešamas nelielas dāvanas, piem., ziedi, suvenīri, saldumi
- vajadzēja izmantot sakarus (draugus, paziņas u.tml.)

**KĀRTOJOT LIETU, IZMANTOJA KĀDUS NEOFICIĀLUS
MAKSĀJUMUS, DĀVANAS VAI PAZĪŠANOS (I)**
(Bāze (N) = respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu)

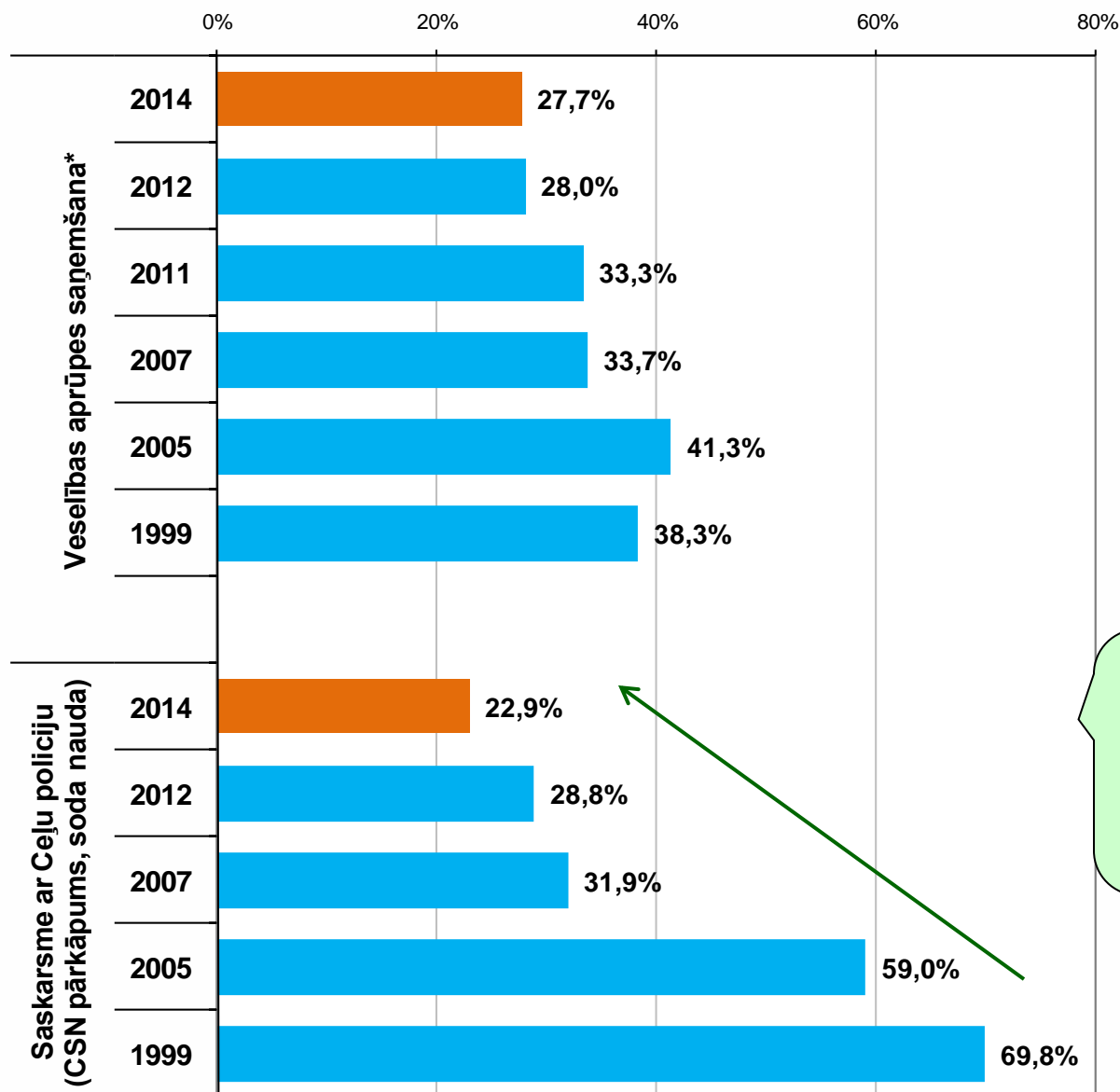
**Izlase –
respondenti,
kuri ir kārtājuši
attiecīgo
jautājumu**

KĀRTOJOT LIETU, IZMANTOJAKĀDUS NEOFICIĀLUS MAKSĀJUMUS, DĀVANAS VAI PAZĪŠANOS (II)

(Bāze (N) = respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu)

Izlase –
respondenti,
kuri ir kārtājuši
attiecīgo
jautājumu

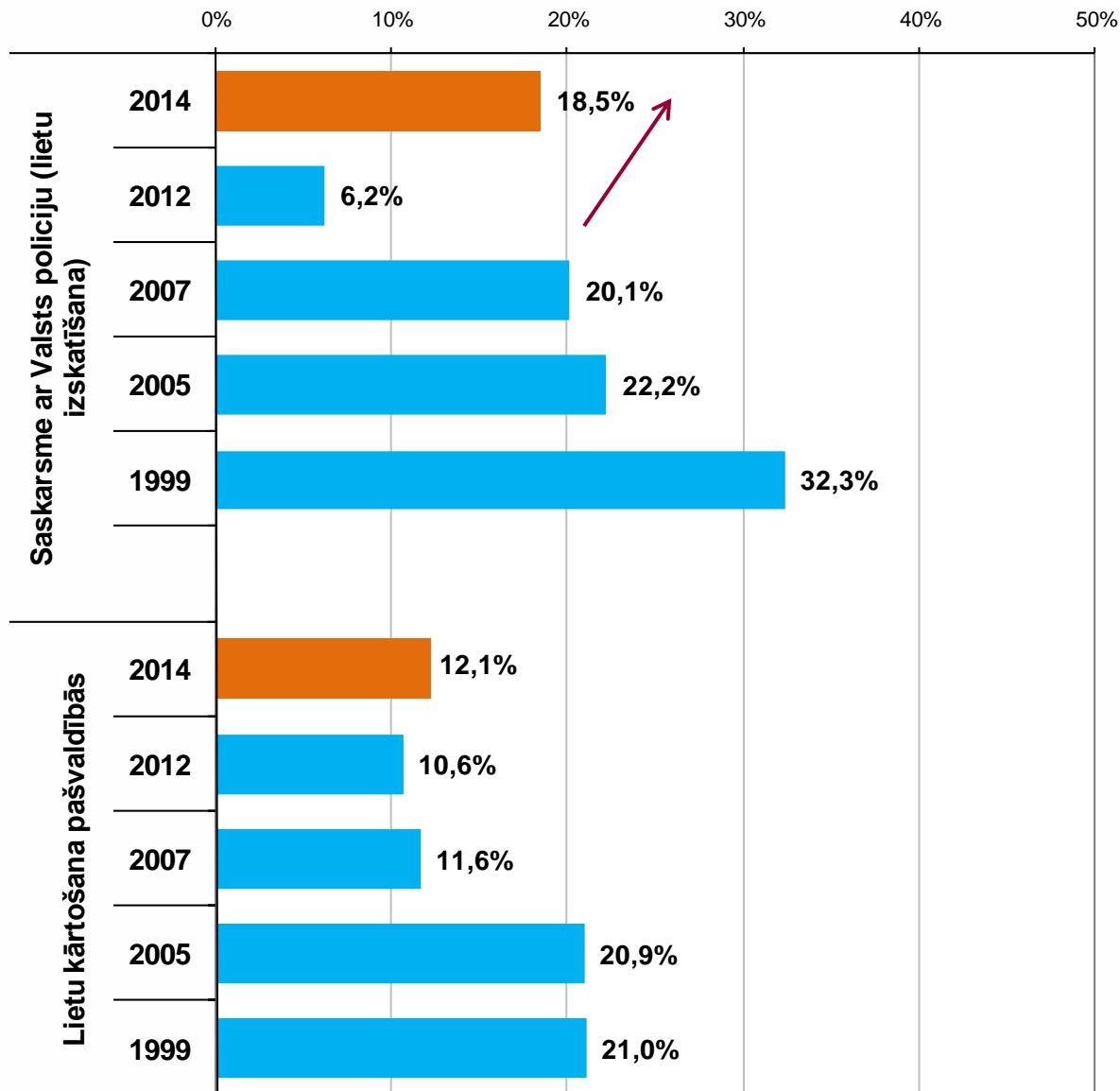

Vērojama pozitīva tendence –
turpina samazināties to
iedzīvotāju skaits, kuri ir
veikuši koruptīvas darbības
saskarsmē ar Ceļu policiju.

KĀRTOJOT LIETU, IZMANTOJAKĀDUS NEOFICIĀLUS MAKSĀJUMUS, DĀVANAS VAI PAZĪŠANOS (III)

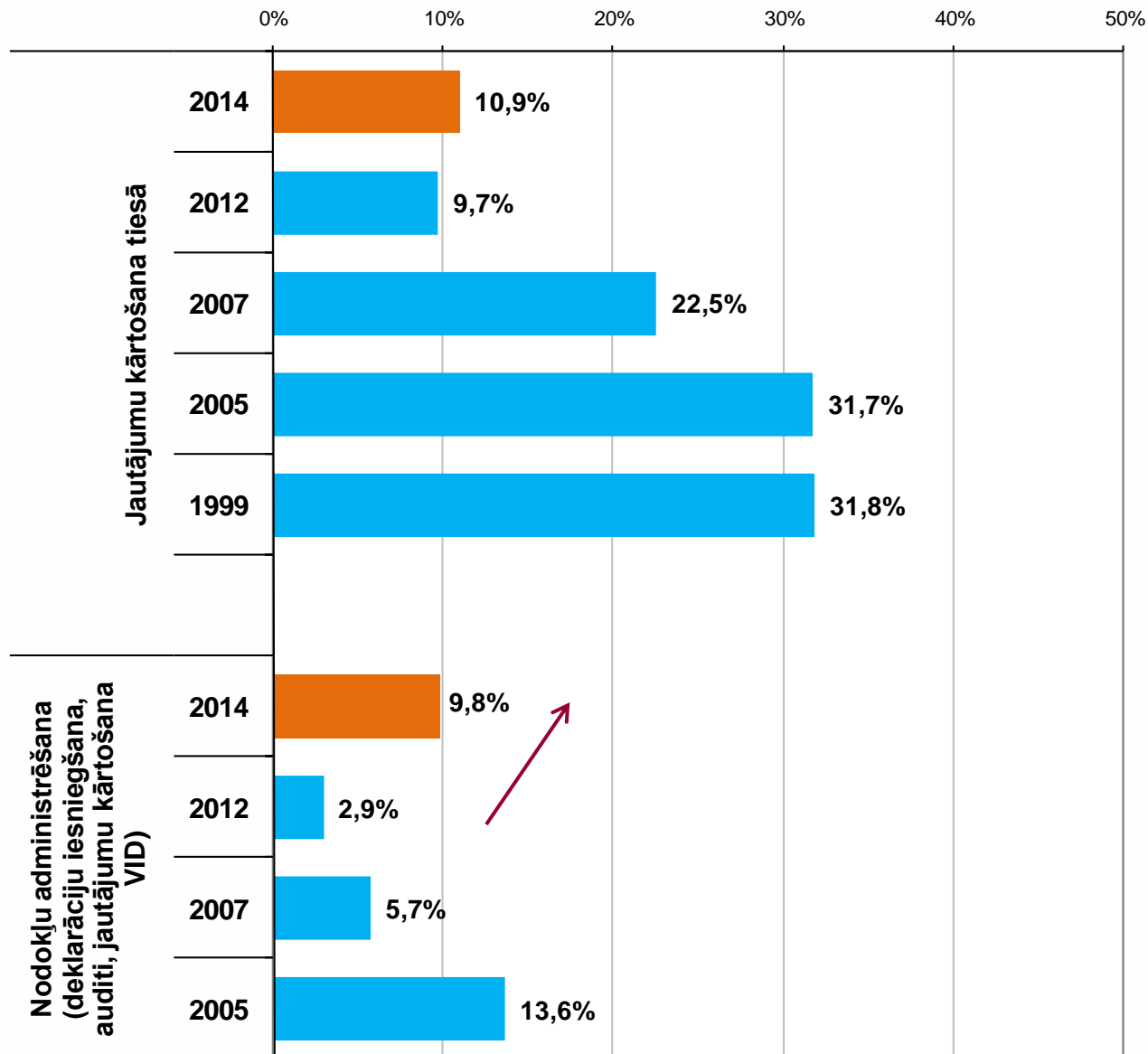
(Bāze (N) = respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu)

Izlase –
respondenti,
kuri ir kārtājuši
attiecīgo
jautājumu

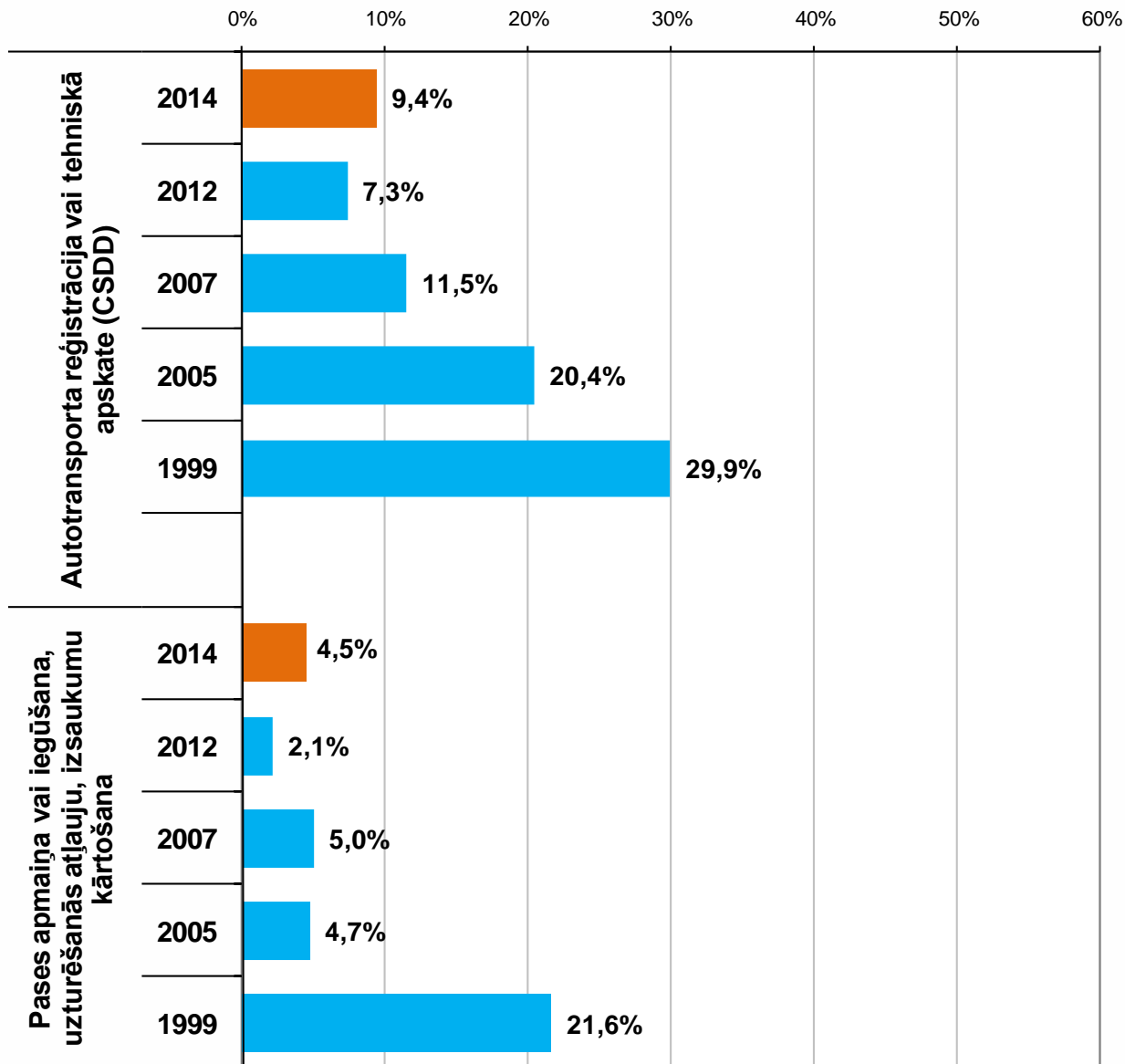
**KĀRTOJOT LIETU, IZMANTOJA KĀDUS NEOFICIĀLUS
MAKSĀJUMUS, DĀVANAS VAI PAZĪŠANOS (IV)**
(Bāze (N) = respondenti, kuri ir kārtojuši attiecīgo jautājumu)

**Izlase –
respondenti,
kuri ir kārtojuši
attiecīgo
jautājumu**

**KĀRTOJOT LIETU, IZMANTOJA KĀDUS NEOFICIĀLUS
MAKSĀJUMUS, DĀVANAS VAI PAZĪŠANOS (V)**
(Bāze (N) = respondenti, kuri ir kārtājuši attiecīgo jautājumu)

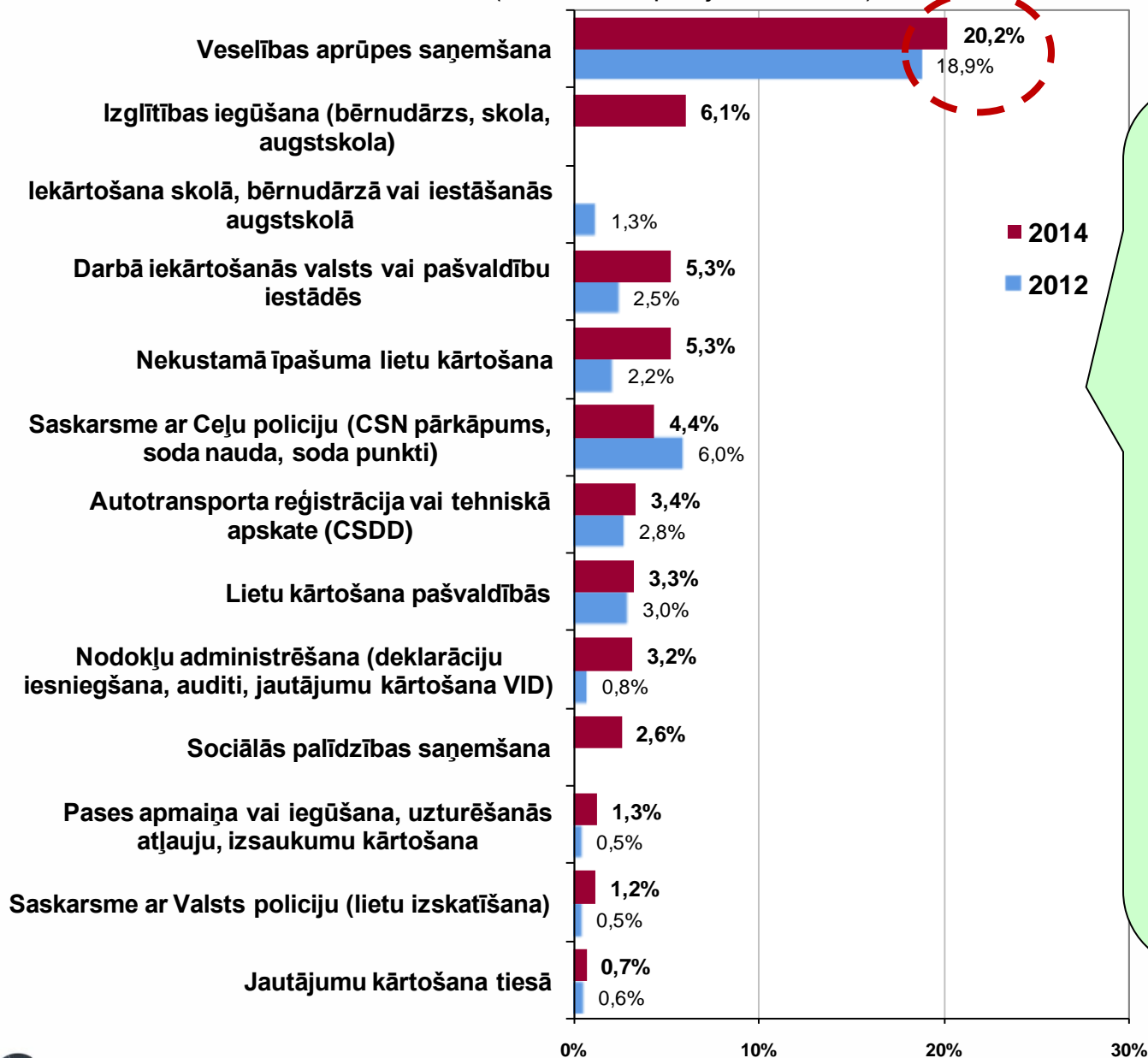
Izlase –
respondenti,
kuri ir
kārtājuši
attiecīgo
jautājumu

Pēdējo 2 gadu laikā, risinot attiecīgos jautājumus, izmantoja kādus neoficiālus maksājumus, dāvanas vai pazīšanos

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

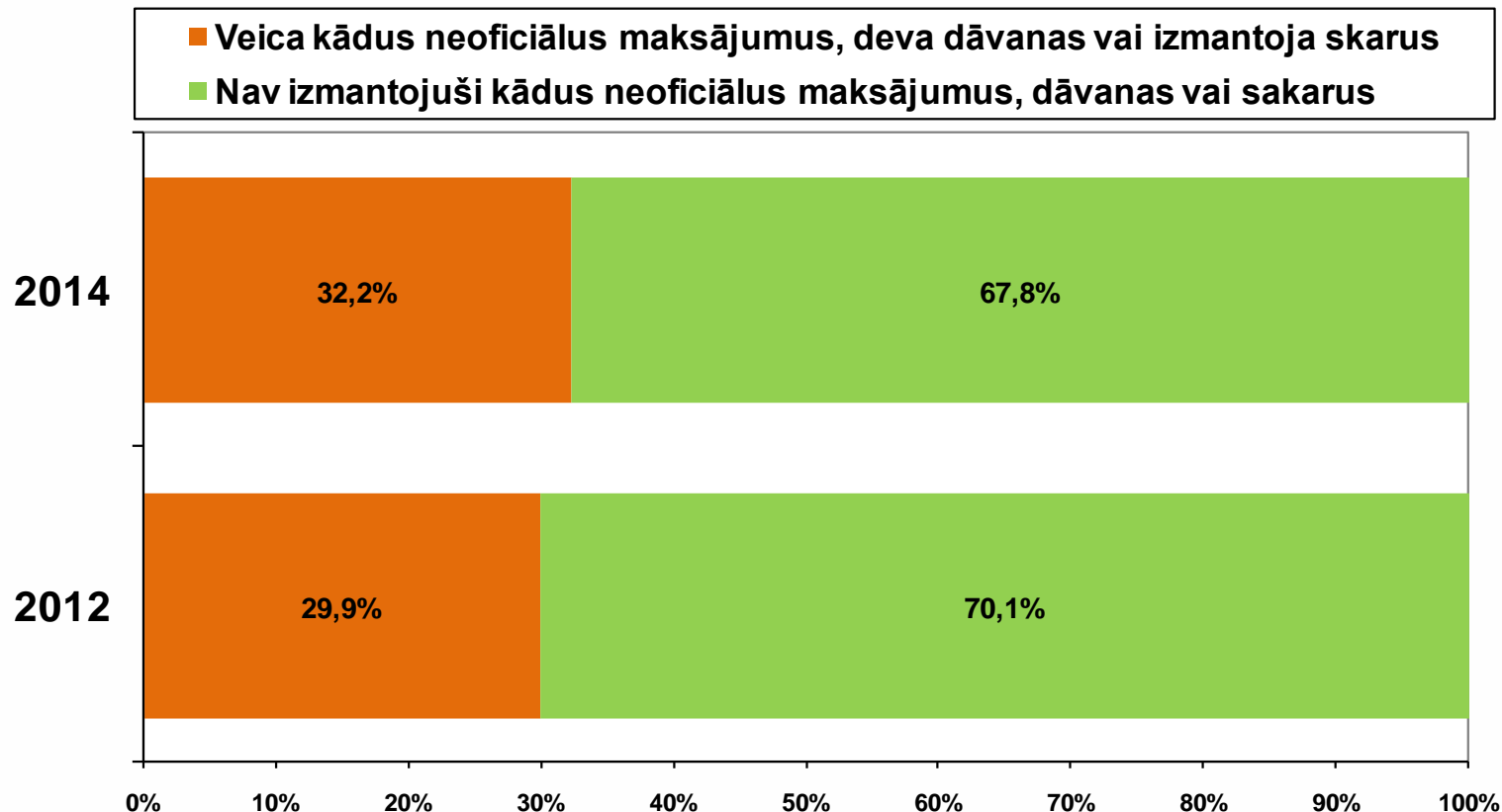
Izlase – visi
aptaujas
dalībnieki

Analizējot pētījuma rezultātus visu aptaujas dalībnieku vidū, redzams, ka, līdzīgi kā 2012.g., arī šogad visvairāk aptaujāto Latvijas iedzīvotāju (20,2%) pazīšanos, neoficiālus maksājumus vai dāvanas izmantojuši veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanas gadījumos. 5% - 6% aptaujas dalībnieku neoficiālas darbības veikuši izglītības sfērā, iekārtojoties darbā valsts vai pašvaldību iestādēs, kārtojot nekustamā īpašuma lietas. Gandrīz visās pētījuma pozīcijās vērojams to iedzīvotāju skaita pieaugums, kuri lietu kārtošanā veikuši kādas neoficiālas darbības. Vienīgi saskarsmē ar Ceļu policiju šādas darbības ir veicis mazāks respondentu skaits.

Pēdējo 2 gadu laikā, kārtojot kādas lietas/ jautājumus/ problēmas ...

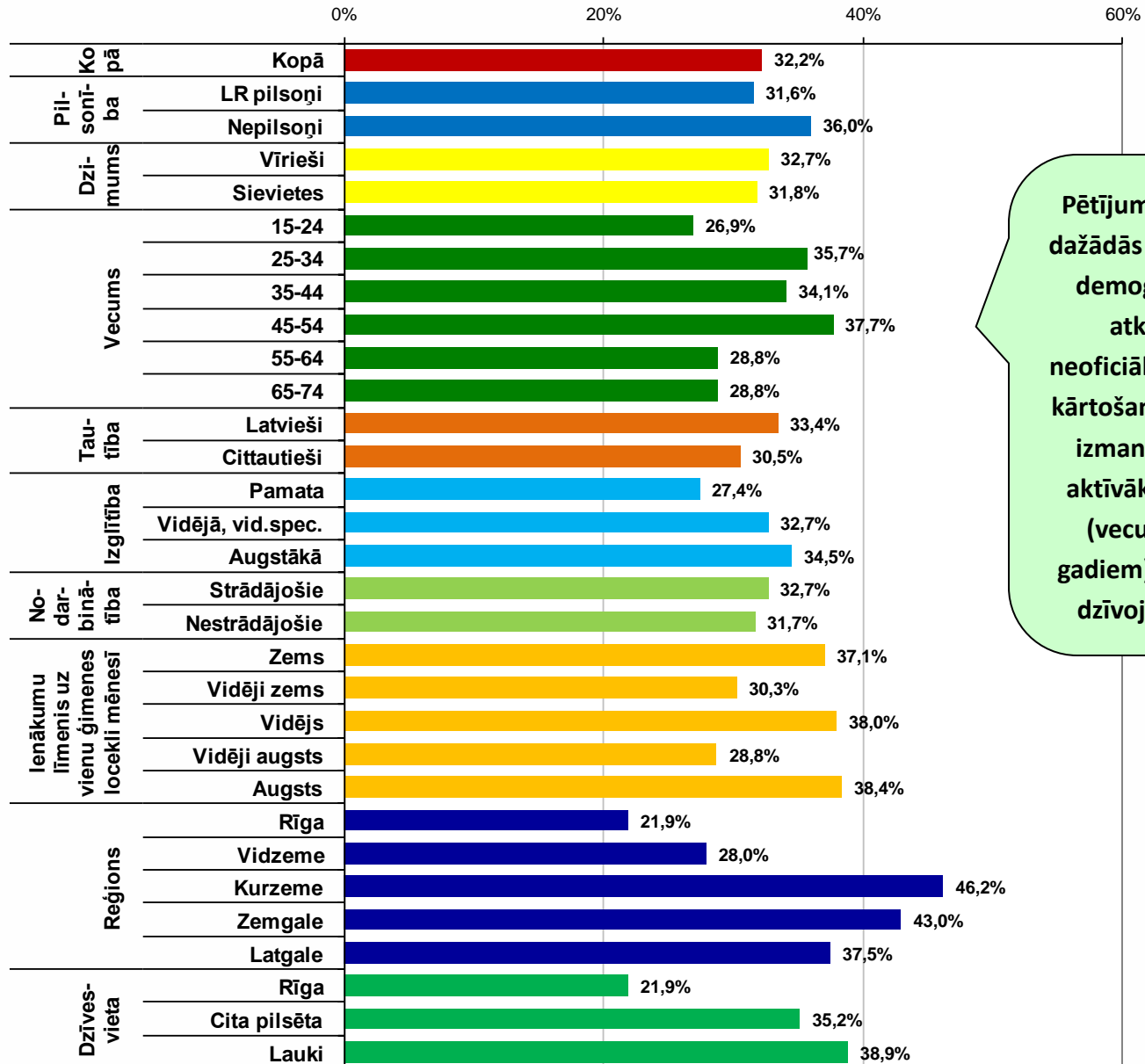
(Bāze = visi respondenti)

Kā redzams grafikā, kur apkopoti rezultāti visās aptaujas pozīcijās, tad pēdējo 2 gadu laikā, kārtojot kādas lietas/ jautājumus/ problēmas neoficiālus maksājumus, dāvanas vai pazīšanos ir izmantojuši gandrīz trešdaļa (32,2%) Latvijas iedzīvotāju un tas ir nedaudz vairāk nekā 2012.g. rezultātos.

Pēdējo 2 gadu laikā, kārtojot kādas lietas/ jautājumus/ problēmas, izmantoja kādus neoficiālus maksājumus, dāvanas vai pazīšanos

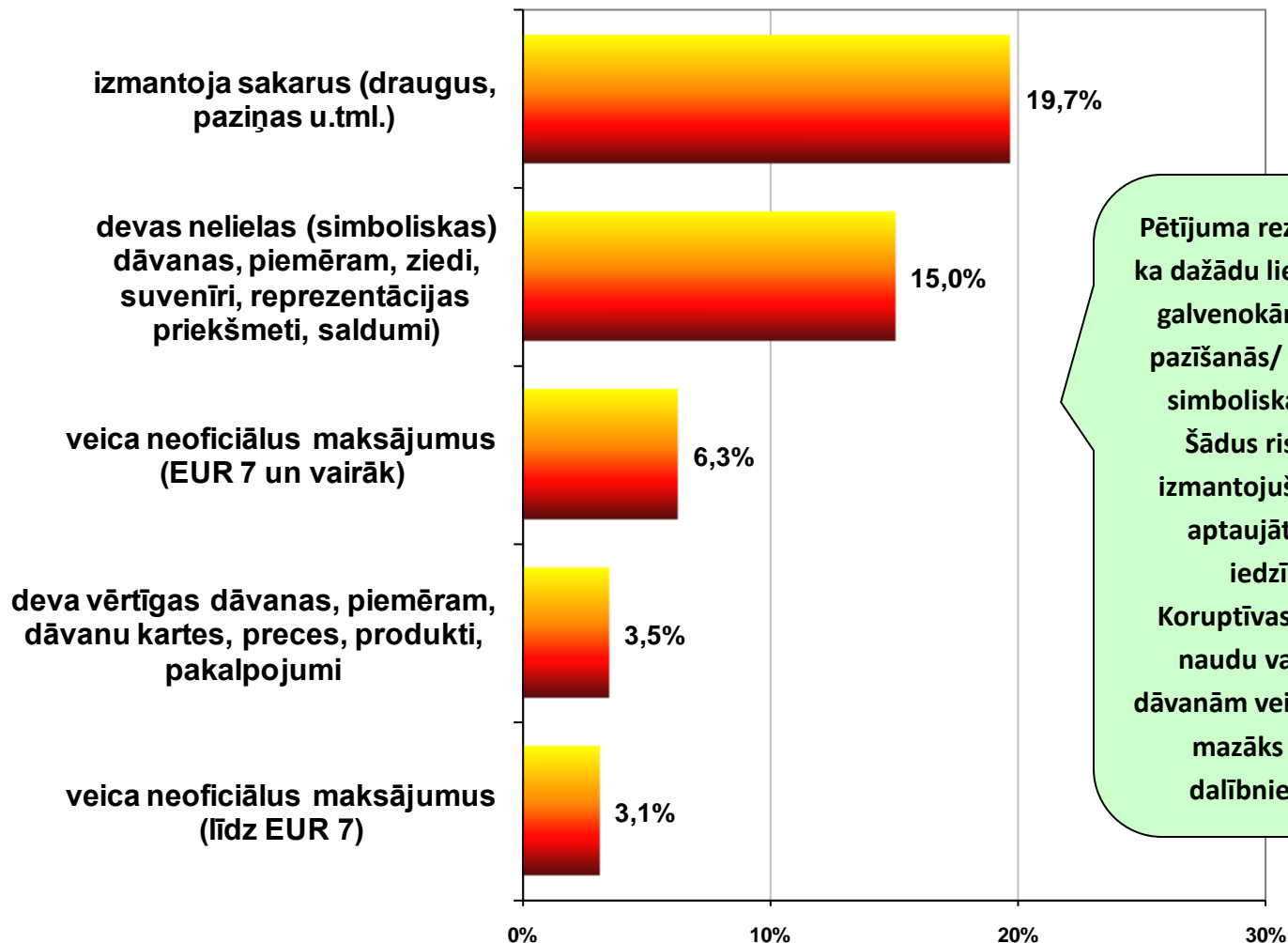
Izlase – visi aptaujas dalībnieki

Pētījuma rezultātu analīze dažādās respondentu sociāli demogrāfiskajās grupās atklāj, ka dažādus neoficiālus risinājumus lietu kārtošanā salīdzinoši biežāk izmantojuši ekonomiski aktīvākā sabiedrības daļa (vecumā no 25 līdz 54 gadiem), kā arī ārpus Rīgas dzīvojošie respondenti.

Pēdējo 2 gadu laikā, kārtojot kādas lietas/ jautājumus/ problēmas, veica sekojošas darbības:

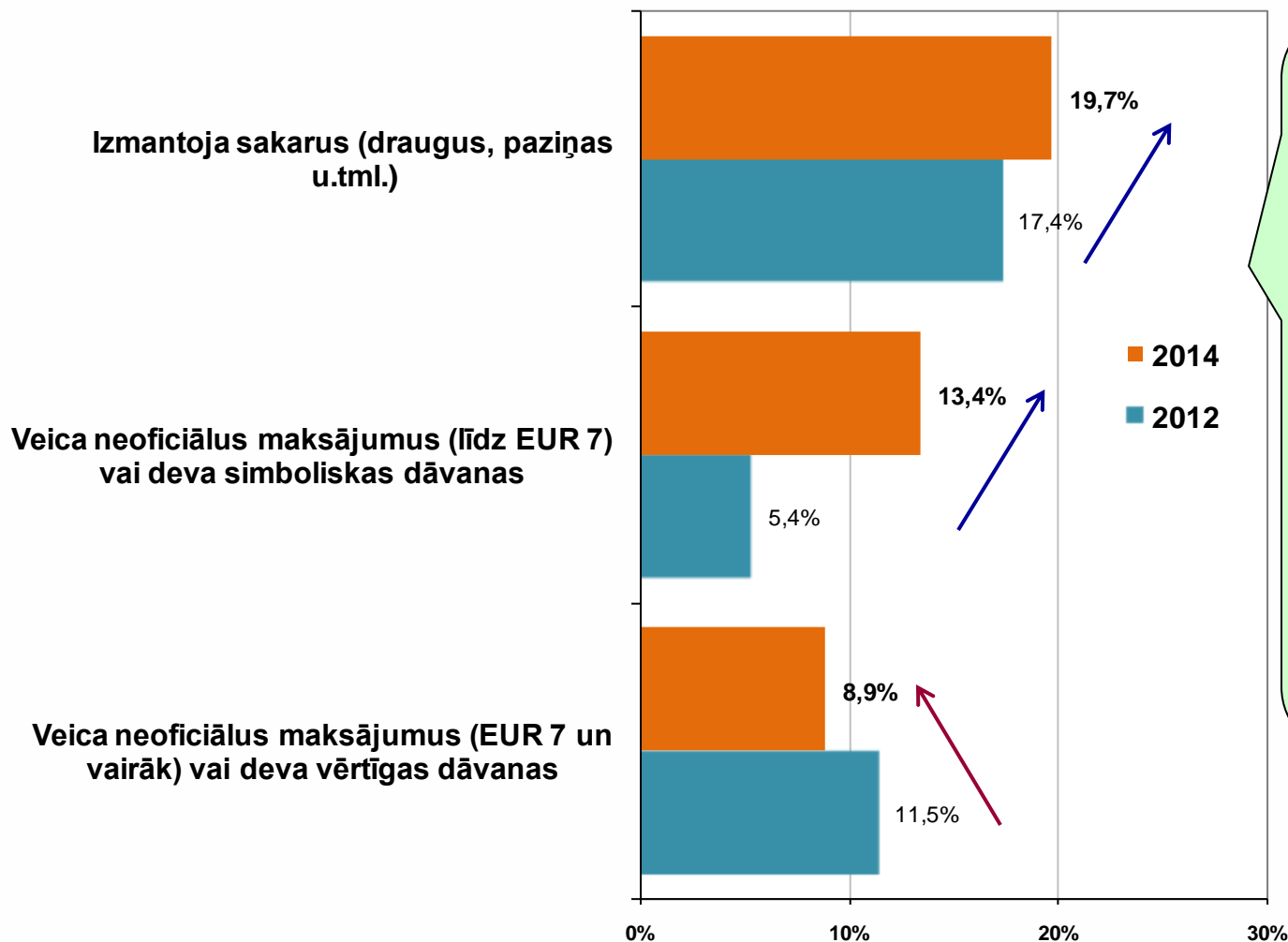
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; N=1005)

Pētījuma rezultāti liecina, ka dažādu lietu kārtošanā, galvenokārt, izmantoti pazišanās/ sakari, kā arī simboliskas dāvanas. Šādus risinājumus izmantojuši 15% - 20% aptaujāto Latvijas iedzīvotāji. Koruptīvas darbības ar naudu vai vērtīgām dāvanām veicis ievērojami mazāks aptaujas dalībnieku skaits.

Pēdējo 2 gadu laikā, kārtojot kādas lietas/ jautājumus/
problēmas, veica sekojošas darbības:

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

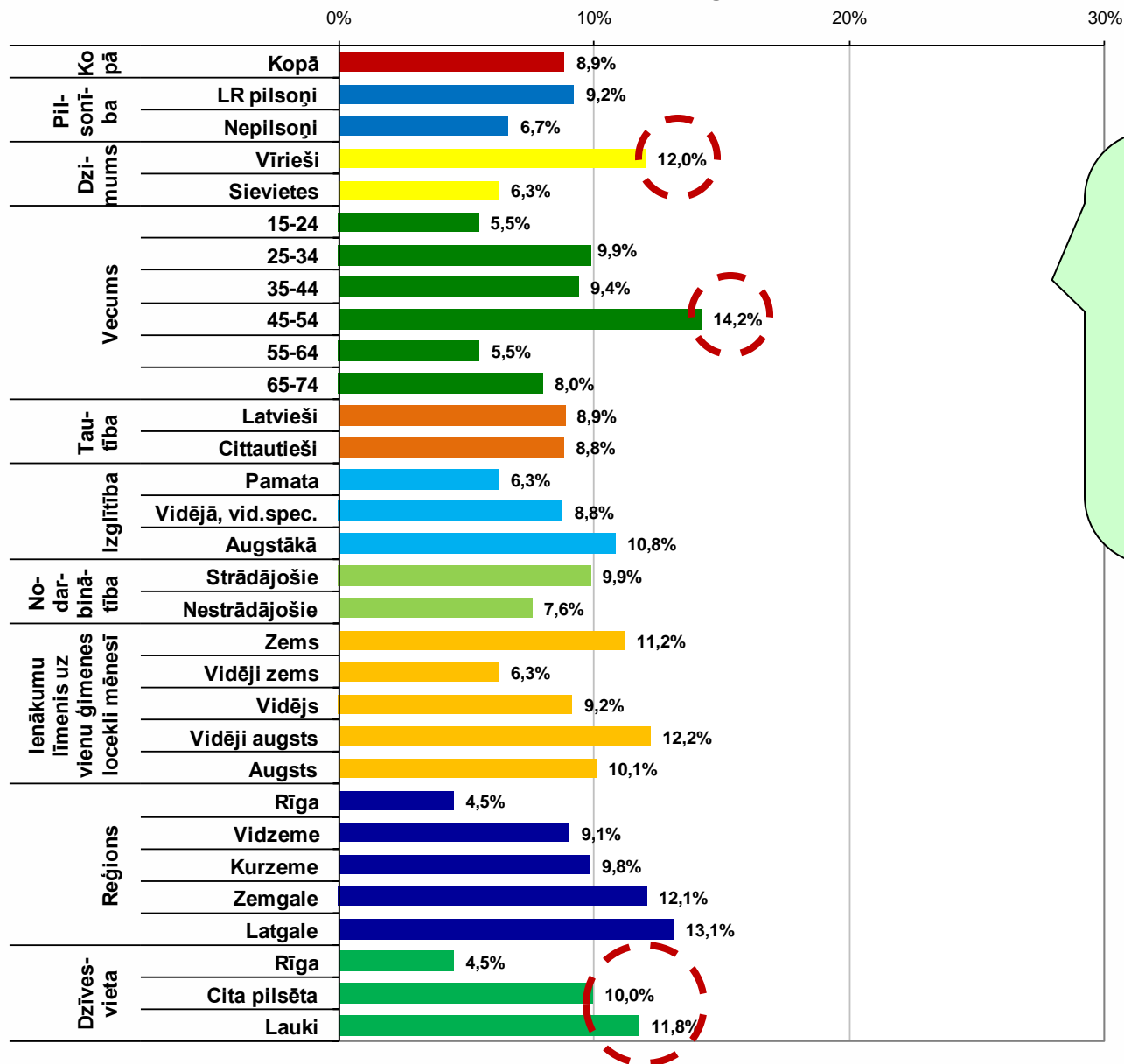

2012.g. un 2014.g. rezultātu salīdzinājums atklāj, ka dažādu lietu kārtošanā sabiedrībā plašāk izmantoti sakari/ pazišanās un nelieli neoficiāli maksājumi (līdz 7 EUR) vai simboliskas dāvanas.

Samazinājies ir to iedzīvotāju skaits, kuri veikuši nopietnākas koruptīvas darbības – devuši kukuļos summas virs 7 EUR vai vērtīgas dāvanas.

Pēdējo 2 gadu laikā, kārtojot kādas lietas/ jautājumus/ problēmas:
Veica neoficiālus maksājumus (EUR 7 un vairāk)
vai deva vērtīgas dāvanas

**Izlase – visi
 aptaujas
 dalībnieki**

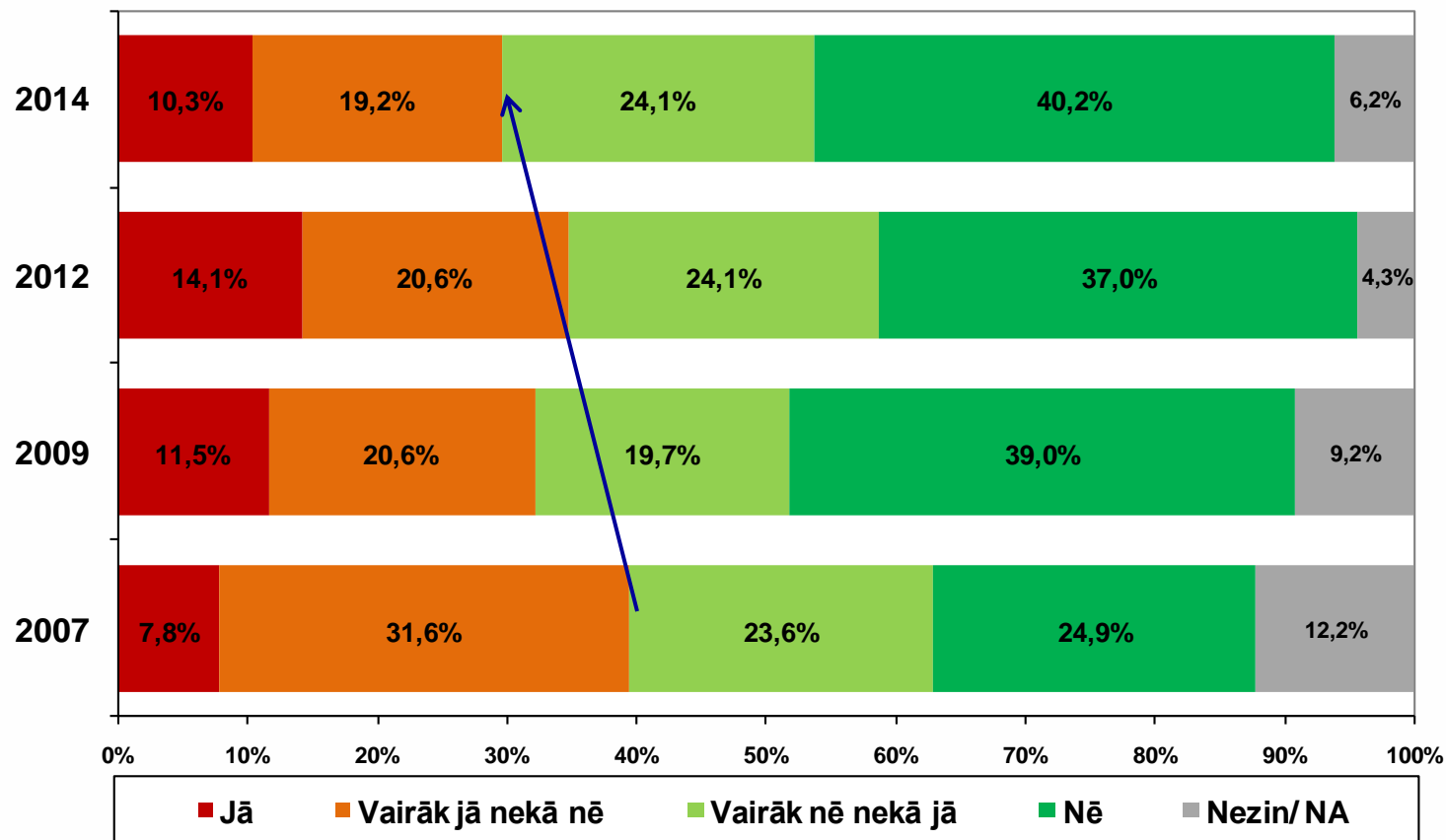
Pētījuma rezultātu analīze atklāj, ka kukuļus virs 7 Ls vai vērtīgas dāvanas, kārtojot kādas lietas, salīdzinoši biežāk ir devuši respondenti vecumā no 45 līdz 54 gadiem, vīrieši, kā arī ārpus Rīgas dzīvojošie respondenti.

6. Attieksme pret kukuļdošanu

6.1. Gatavība dot kukuli

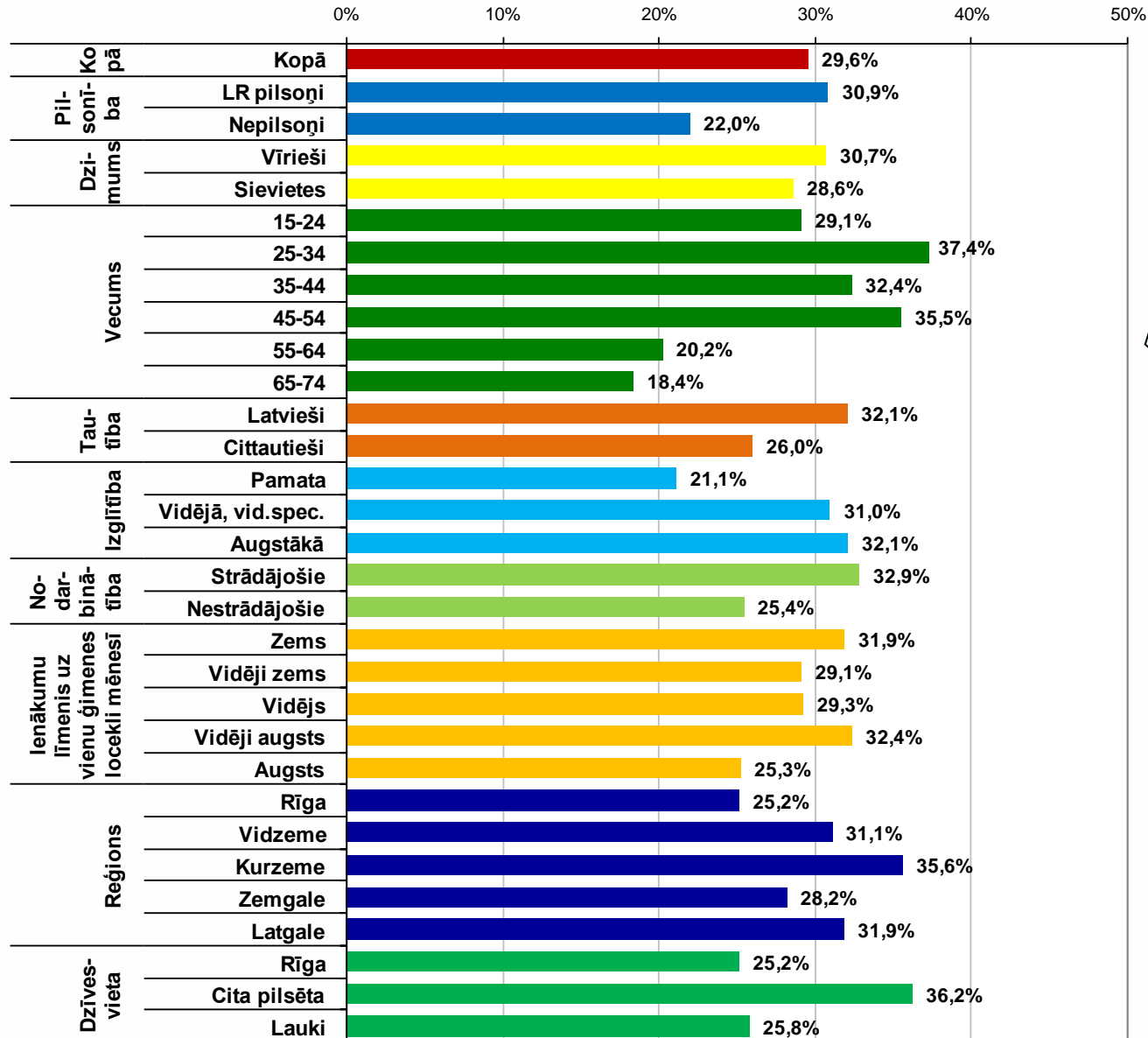
Vai Jūs personiski esat gatavs dot kukuli valsts amatpersonai, ja tas būtu būtiski Jūsu vai Jūsu radnieku interesēs un problēma tiktu atrisināta?

(Bāze = visi respondenti)

Kukuļa došanas iespēju kādai valsts amatpersonai pieļāva 29,5% aptaujāto Latvijas iedzīvotāju un tas ir mazāk nekā iepriekšējos pētījumos.

**Ir gatavs (jā + vairāk jā nekā nē) dot kukuli valsts amatpersonai,
ja tas būtu būtiski respondentam vai viņa radnieku interesēs,
lai problēma tiktu atrisināta**

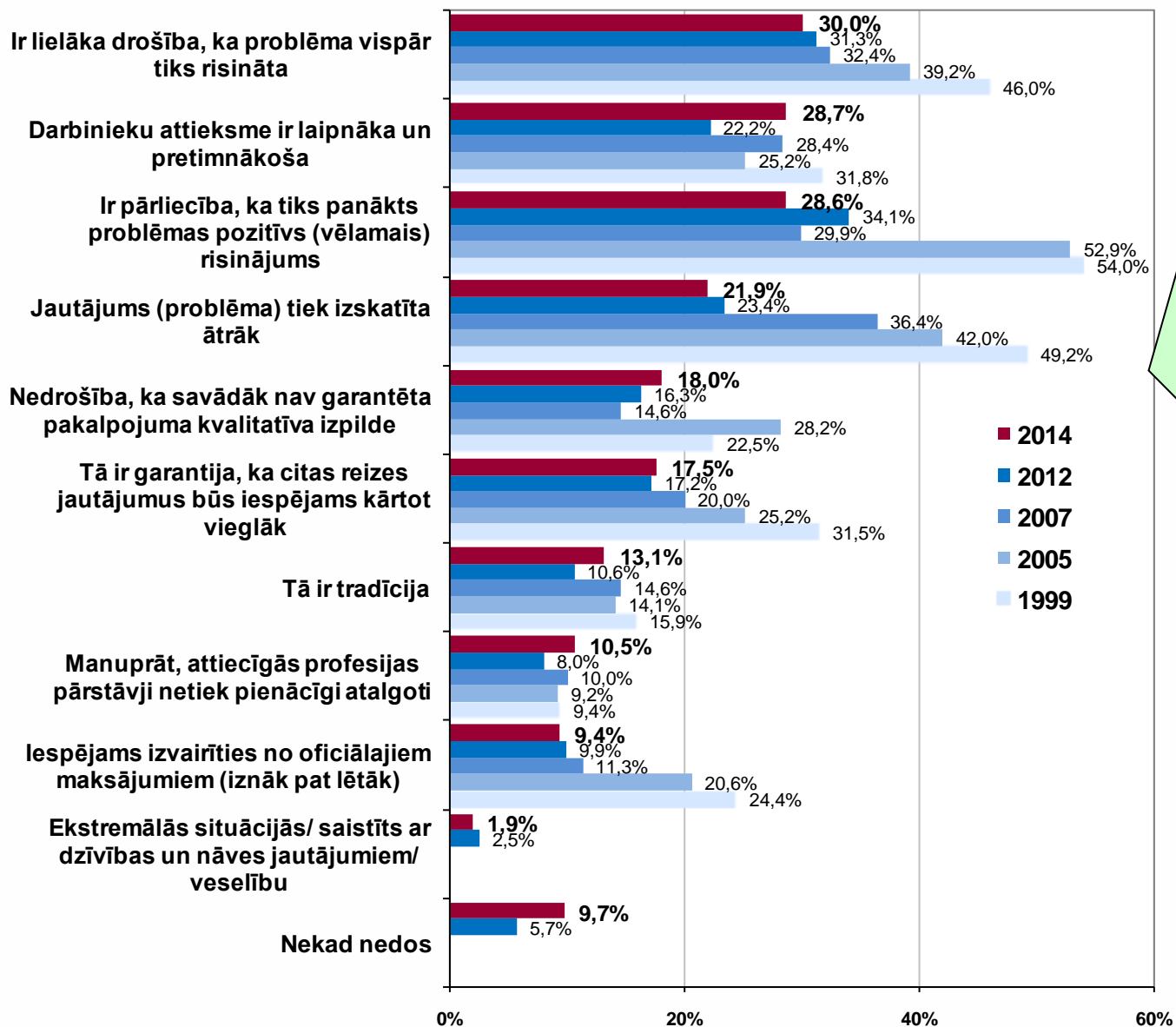

Dažādās respondentu sociāli demogrāfiskajās grupās iegūtie rezultāti atklāj, ka iespēju veikt koruptīvas darbības nedaudz biežāk pieļāva ekonomiski aktīvākā sabiedrības daļa vecumā no 25 līdz 54 gadiem.

*6.2. Iemesli,
kuru dēļ varētu dot kukuli*

Lūdzu, norādiet iemeslus, kuru dēļ Jūs personiski varētu izšķirties dot kukuli kādai valsts amatpersonai

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

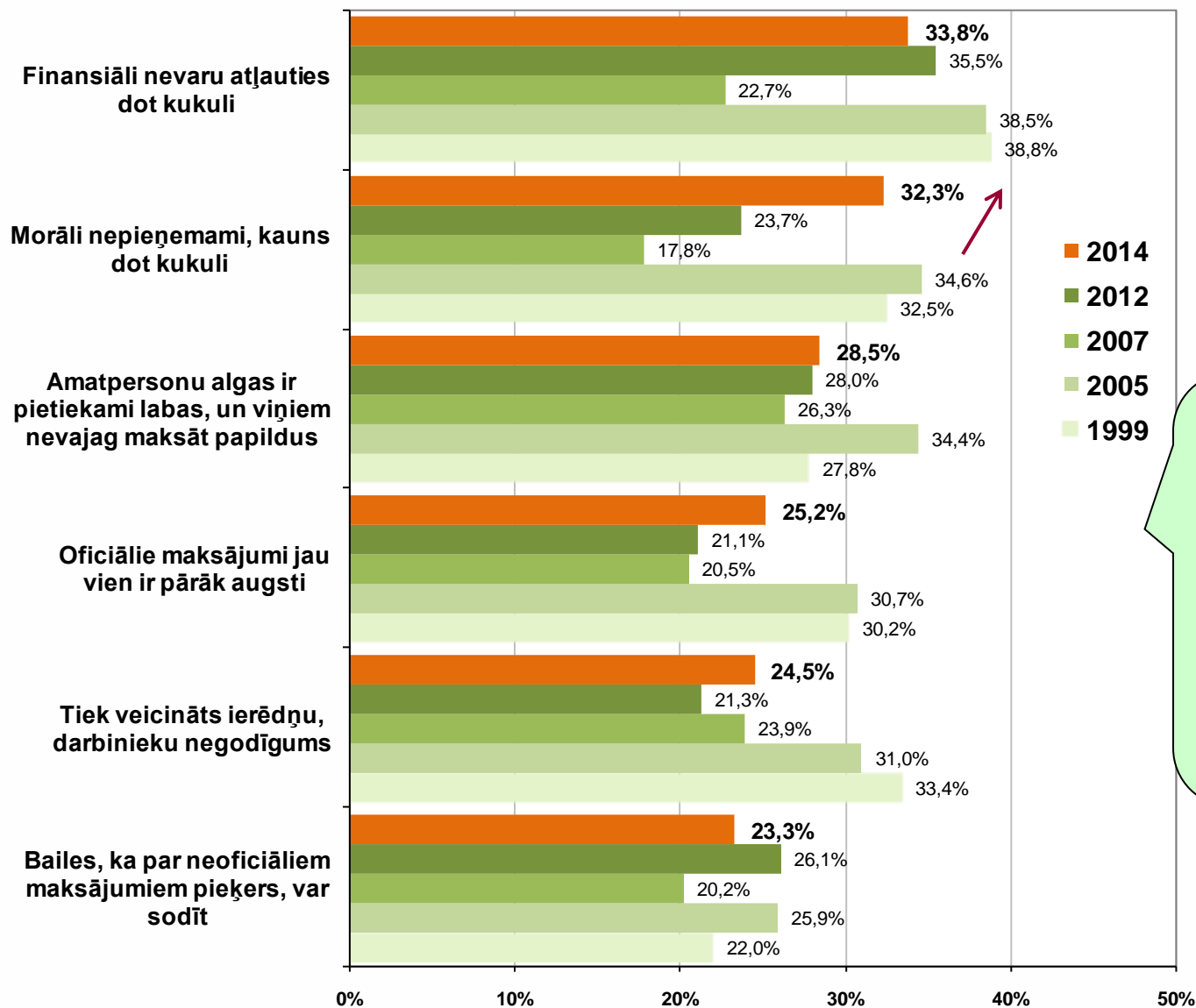

Nozīmīgākie iemesli, kāpēc iedzīvotāji varētu izšķirties dot kukuli valsts amatpersonai ir tie paši, kas iepriekšējās aptaujās – pārliecība, ka problēma vispār tiks risināta, tā tiks risināta ātrāk, darbinieki būs pretimnākošāki un tiks panākts pozitīvs risinājums.

*6.3. Barjeras,
kas varētu atturēt dot kukuli*

Lūdzu, norādiet, kas Jūs personiski varētu atturēt dot kukuli valsts vai pašvaldības institūcijas valsts amatpersonai

BIEŽĀK MINĒTIE FAKTORI (Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

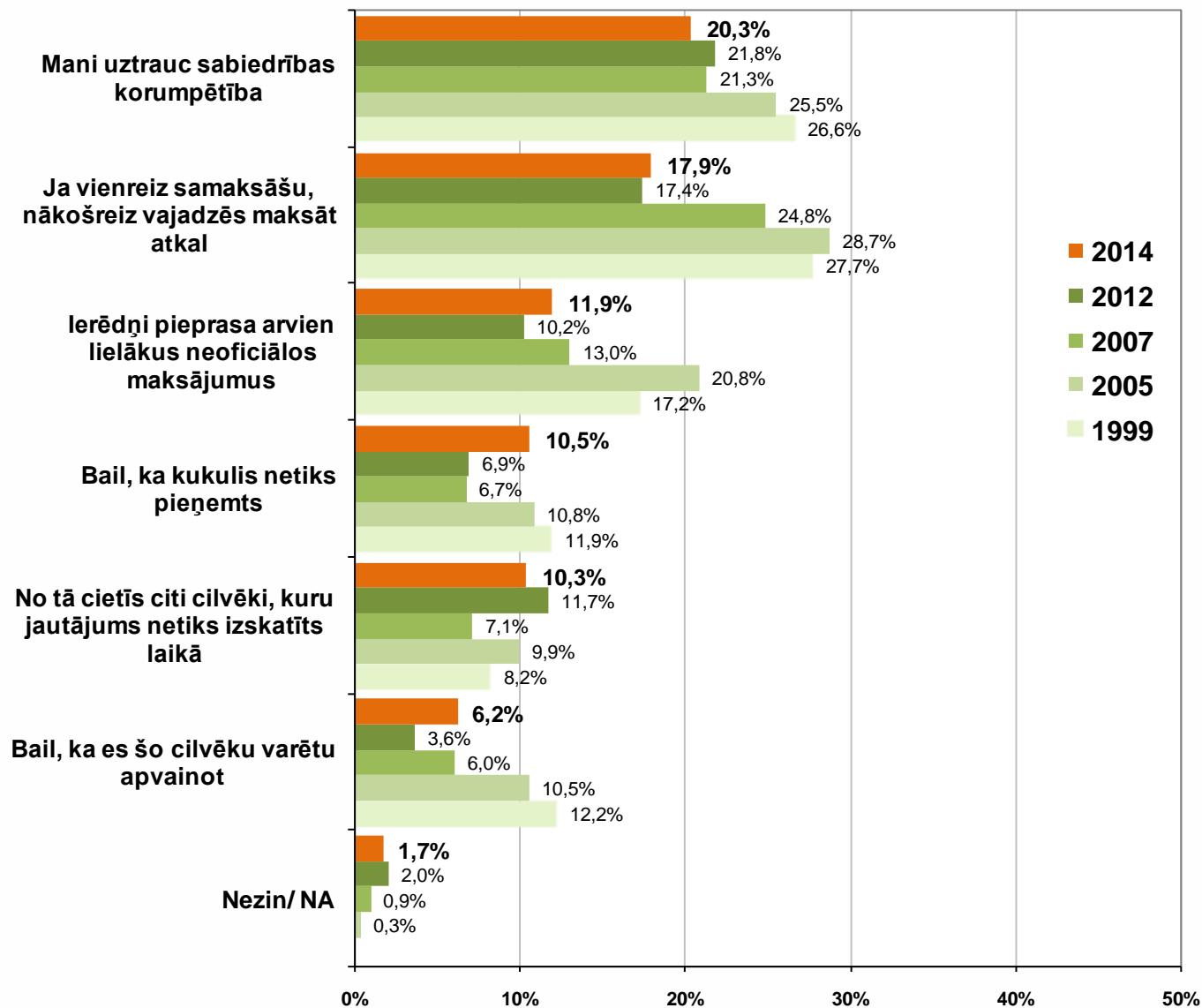

Nozīmīgākās barjeras, kas varētu atturēt dot kukuli – tas ir dārgi, morāli nepieņemami, tiek veicināts amatpersonu negodīgums, kā arī bailes tikt pieķertam kukuļdošanā.

Lūdzu, norādiet, kas Jūs personiski varētu atturēt dot kukuli valsts vai pašvaldības institūcijas valsts amatpersonai

RETĀK MINĒTIE FAKTORI

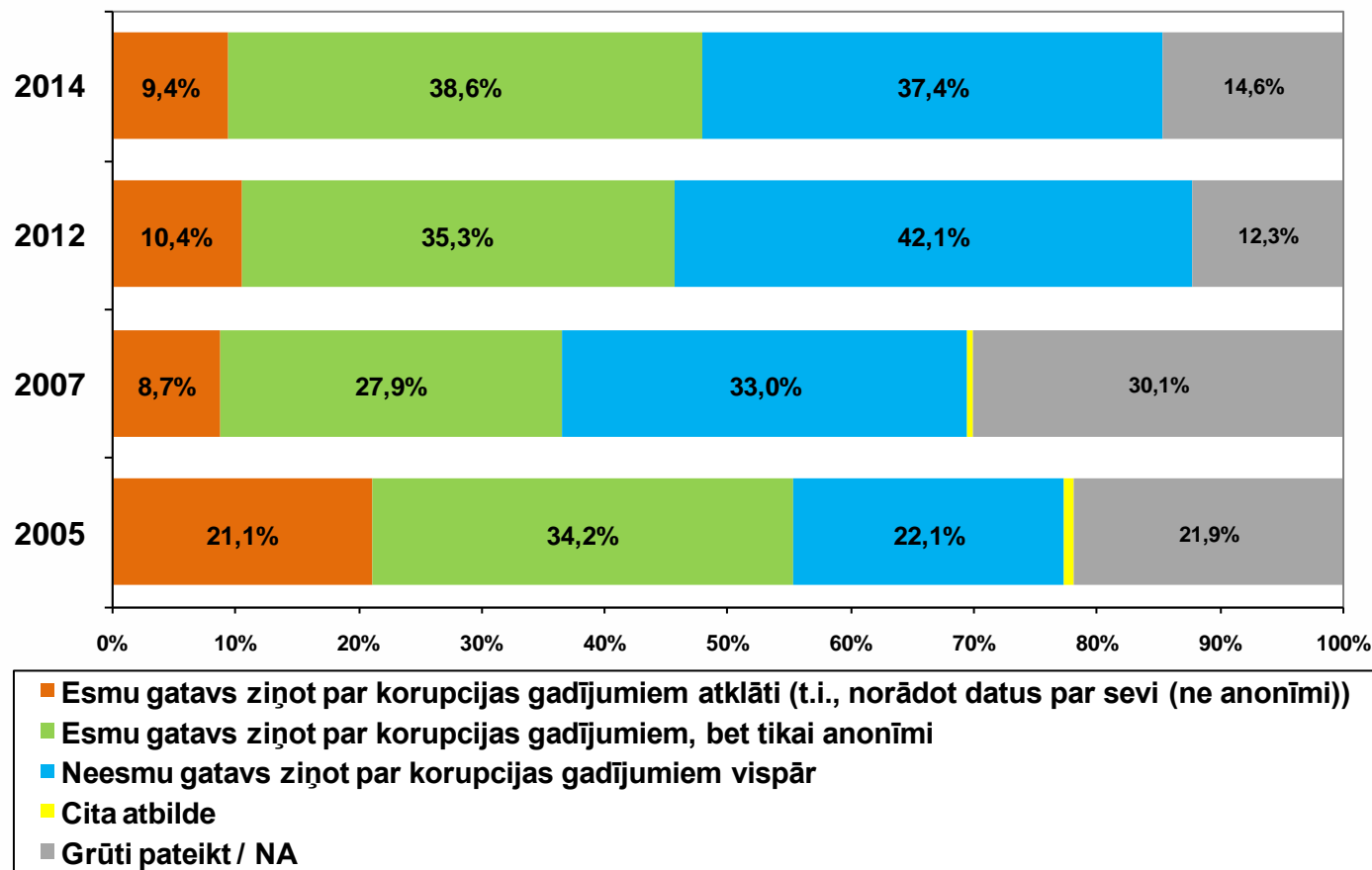
(Bāze = visi aptaujas dalībnieki)

6.4. Rīcība, saskaroties ar korupcijas gadījumiem

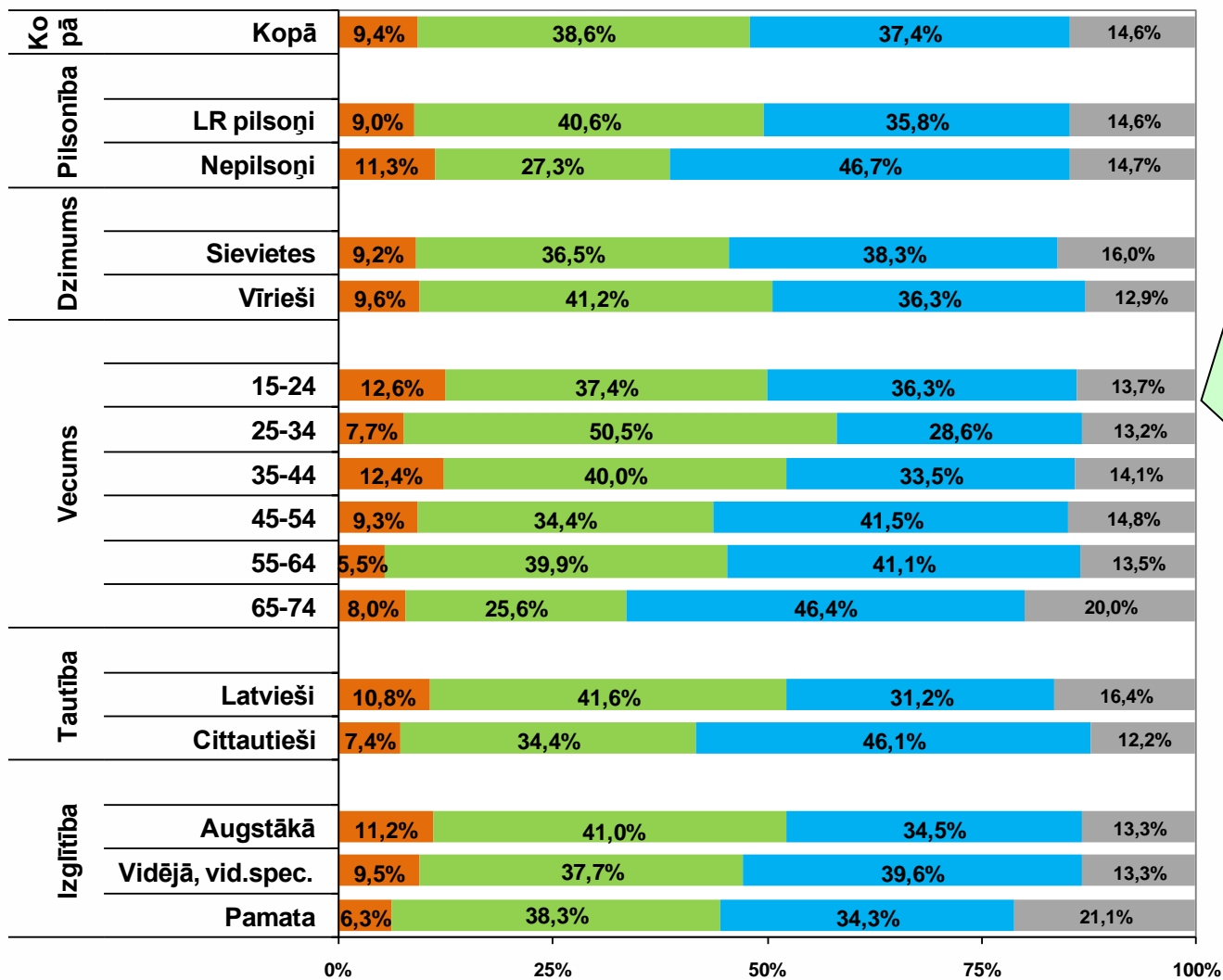
Vai, saskaroties ar korupcijas gadījumiem, Jūs būtu gatavs ziņot par tiem?

(Bāze = visi respondenti)

Par korupcijas gadījumiem gatavi ziņot, atklāti vai anonīmi, ir gandrīz puse (48%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju un tas ir vairāk nekā 2007. un 2012.g. aptaujās. Noraidošu attieksmi pauda 37,4% aptaujas dalībnieku.

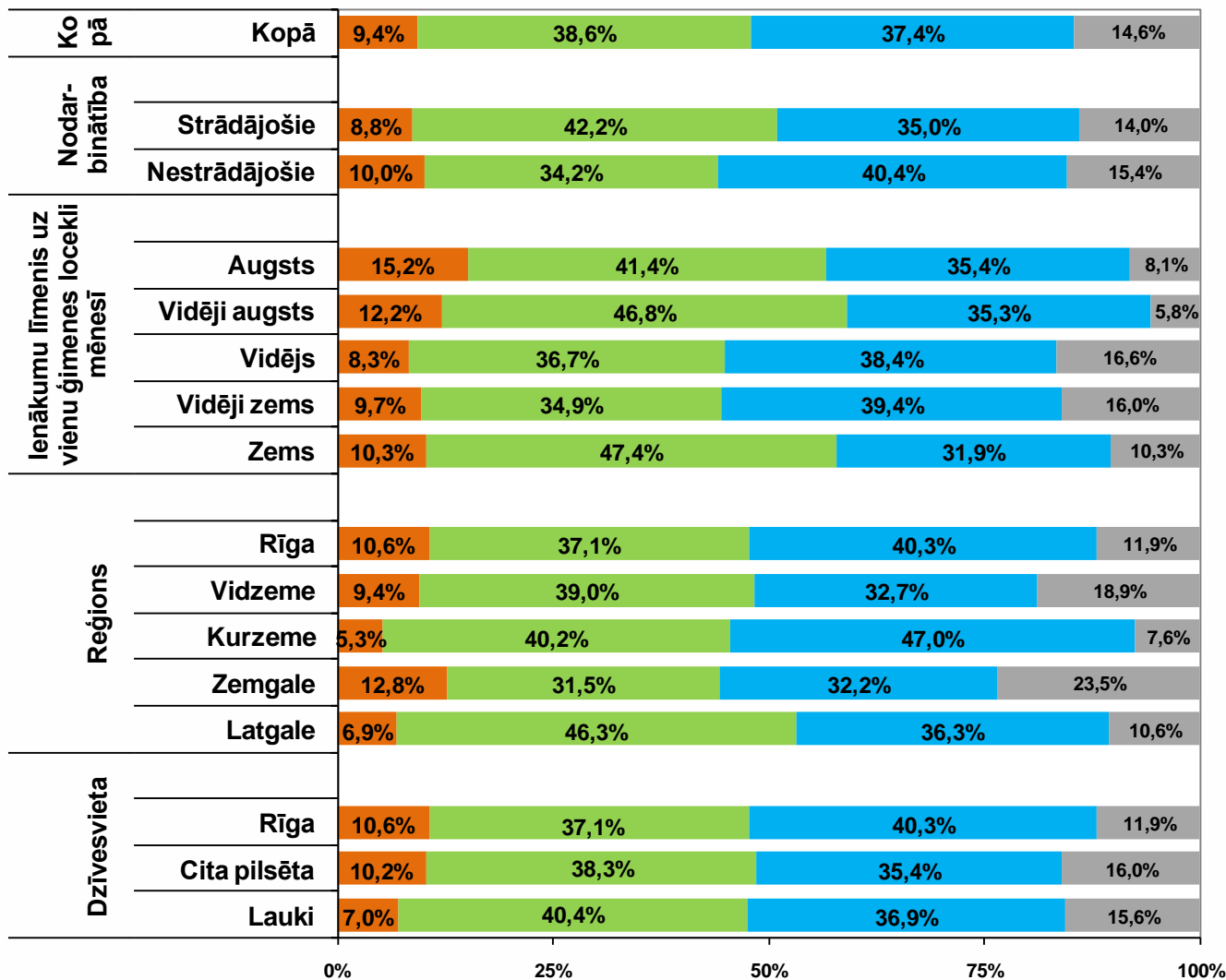
Vai, saskaroties ar korupcijas gadījumiem,
Jūs būtu gatavs ziņot par tiem?
(Visi respondenti; N=1005)

Dažādās respondentu sociāli demogrāfiskajās grupās iegūtie rezultāti atklāj, ka par korupcijas gadījumiem biežāk gatavi būtu ziņot respondenti vecumā līdz 44 gadiem, latvieši, aptaujas dalībnieki ar augstāko izglītību, strādājošie.

- Esmu gatavs ziņot par korupcijas gadījumiem atklāti (t.i., norādot datus par sevi (ne anonīmi))
- Esmu gatavs ziņot par korupcijas gadījumiem, bet tikai anonīmi
- Neesmu gatavs ziņot par korupcijas gadījumiem vispār
- Grūti pateikt / NA

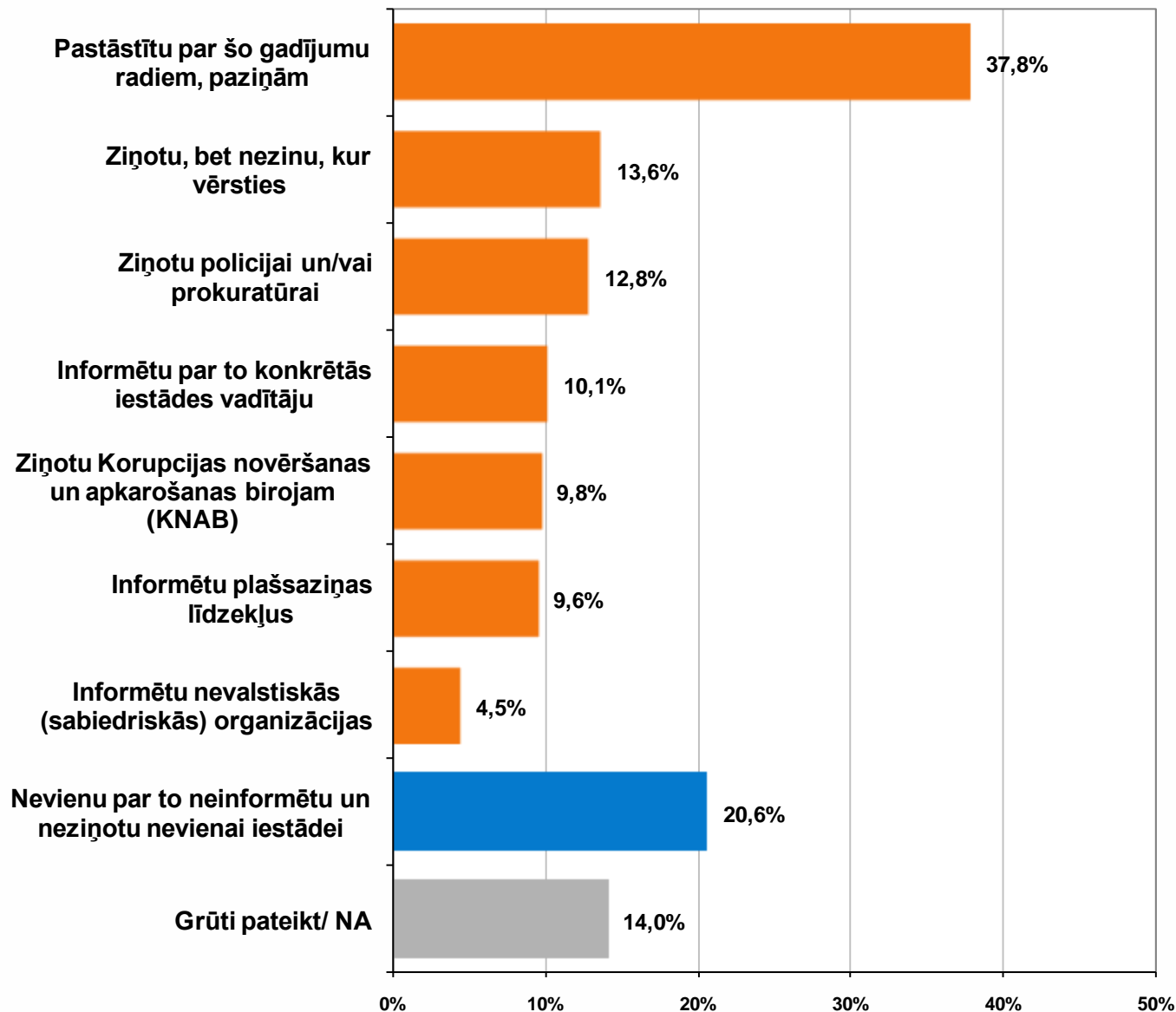
Vai, saskaroties ar korupcijas gadījumiem,
Jūs būtu gatavs ziņot par tiem?
(Visi respondenti; N=1005)

- Esmu gatavs ziņot par korupcijas gadījumiem atklāti (t.i., norādot datus par sevi (ne anonīmi))
- Esmu gatavs ziņot par korupcijas gadījumiem, bet tikai anonīmi
- Neesmu gatavs ziņot par korupcijas gadījumiem vispār
- Grūti pateikt / NA

Kā Jūs rīkotos, personiski saskaroties ar korupciju (tiek pieprasīts kukulis, amatpersona pārkāpj savas pilnvaras)?

(Bāze = visi aptaujas dalībnieki; n=1005)

Kā Jūs rīkotos, personiski saskaroties ar korupciju (tiek pieprasīts kukulis, amatpersona pārkāpj savas pilnvaras)?

Ziņotu Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam (KNAB)

